

සිංහල ගේය කාව්‍යයන්හි විද්‍යමාන වන නාට්‍ය ශාස්ත්‍රයට අනුරූප වූ ඡන්දස් ලක්ෂණ පිළිබඳ විමසුමක්

හෙ. ච. බිහේෂ් ඉන්දික සම්පත්

Sinhala made of prosody is different from the Sanskrit made of prosody in Sinhala compositions. Meter such as verse (Gee) and four line stanza (Sivpada) are used to a large extent. It is very rare to see Sanskrit quatrain (Silo Virith) both in order Sinhala verses and in modern verse. It is impact more difficult to compose verse based on quatrain (Silo Virith) than it is to compose verse(Gee) and four line stanzas(Sivpada). In text such as "Natya Sasthraya", "Chandas Suthraya", "Vruththa rathnakaraya" and "Chando manjari" Sanskrit way of prosody is explained. Even though "Natya shastraya" by Baratha muni is a manual on drama, it is also important as one of the most ancient sources that mentions prosody. On this occasion, the features of prosody in Natya shastraya are explained and the manner in which characteristics similar to them are used in modern song compositions is also expounded.

ප්‍රවේශය

කවියක මූල ප්‍රතිෂ්ඨාව වූ යනි, විරිත් ආදිය හා සම්බන්ධ ශාස්ත්‍රය ඡන්දස් නම් වේ. මෙය ද අලංකාර හා සමගාමී ව වසර දහස් ගණනක් තිස්සේ වර්ධනය වූ ශාස්ත්‍රයකි. නාට්‍ය ශාස්ත්‍රය, ඡන්දස් සූත්‍රය, වෘත්තරත්නාකරය, ඡන්දෝමඤ්ජරී වැනි සංස්කෘත මූල ග්‍රන්ථවල මේ පිළිබඳ ව සාකච්ඡා වී තිබේ. මාත්‍රා ඡන්දස හා වර්ණ ඡන්දස (ගණ ඡන්දස) යනුවෙන් ඡන්දසෙහි ආකාර දෙකකි. මාත්‍රා ඡන්දසෙහි දී සැලකිලිමත් වනුයේ පද්‍යයේ ඒ ඒ පාදවල මාත්‍රා

© ආචාර්ය හෙ. ච. බිහේෂ් ඉන්දික සම්පත්
සංස්. මහාචාර්ය පැට්ටික් රත්නායක, ආචාර්ය කේ. බී. ජයවර්ධන, ජ්‍යෙෂ්ඨ කවීකාචාර්ය
දිනලී ප්‍රනාන්දු
මානවශාස්ත්‍ර පීඨ ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහය, 23 කලාපය, 2014/2015
මානවශාස්ත්‍ර පීඨය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය

අගය පිළිබඳ ව පමණි. එහෙත් ගණ ඡන්දසෙහි දී ගණ හා ලඝු-ගුරු සාමාන්‍ය පිළිබඳවත් අවධානය යොමු කළ යුතු වේ. සිංහල පද්‍ය සම්ප්‍රදායෙහි භාවිත වන ගී, සිව්පද වැනි කාව්‍යාකෘති බොහෝ දුරට මාත්‍රා ඡන්දසට අයත් වන අතර සිලෝ විරිත් (ශ්ලෝක) අයත් වනුයේ ගණ ඡන්දසටයි. නාට්‍ය ශාස්ත්‍රයේ දැක්වෙන ඡන්දස් ලක්ෂණ පිළිබඳ සාකච්ඡා කරමින් ඒ හා සමාන වූ වෘත්ත ලක්ෂණ නූතන සිංහල ගීතවල යෙදී ඇති ආකාරය විමර්ශනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණයි. මෙය ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික මූලාශ්‍රය ඔස්සේ කෙරෙන්නා වූ පර්යේෂණයකි. ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය වශයෙන් නාට්‍ය ශාස්ත්‍රය ප්‍රධාන සංස්කෘත ඡන්දස් ග්‍රන්ථ හා සිංහල ගීත නිර්මාණත්, ද්විතීයික මූලාශ්‍රය වශයෙන් ඒවා පිළිබඳ පශ්චාත් කාලීනයන් ගේ මතවාදන් අධ්‍යයනය කෙරේ. මෙහි පර්යේෂණ සීමා ලෙස ඡන්දස් පාර්ශ්වයෙන් නාට්‍ය ශාස්ත්‍රය ද, සිංහල ගේය කාව්‍ය පාර්ශ්වයෙන් 20 වන සියවසේ අපරාර්ධයට සම්බන්ධ උසස් යැ'යි පිළිගත හැකි ගීත ප්‍රබන්ධ කිහිපයක් ද තෝරා ගෙන ඇත. ඡන්දස කාව්‍යයේ රිද්මය හා ශබ්දධ්වනිය සමග සෘජු ව ම සම්බන්ධ වන්නකි. කවියා ගේ අත්දැකීම් පරිසරය හා බැඳුණු ඇතැම් රිද්ම රටා විරන්තන කවීන්ට මෙන් ම අද්‍යතන කවීන්ට ද සාධාරණ වේ. නූතන ගේය කාව්‍ය නාට්‍ය ශාස්ත්‍රයේ දැක්වෙන ඡන්දස් සම්ප්‍රදායයන් හා තුලනාත්මක ව අධ්‍යයනය කළ යුතු වනුයේ මෙම පදනම සැලකිල්ලට ගනිමිනි. ගීතය වැනි නූතන සාහිත්‍යාංගයක දී පවා නාට්‍ය ශාස්ත්‍රයේ දැක්වෙන සාම්ප්‍රදායික කාව්‍යාකෘති වැදගත් වන ආකාරය මෙම පර්යේෂණයෙන් නිගමනය කළ හැකි වනු ඇත.

සංස්කෘත ඡන්දස් ශාස්ත්‍රය

පෙරදිග ඡන්දස් සම්ප්‍රදායය පිළිබඳ දැනට විද්‍යමාන පැරණිතම සාධක වශයෙන් සැලකිය හැකි වනුයේ ක්‍රිස්තු පූර්ව 1500 පමණ දක්වා වූ ඉතිහාසයකට දිව යන සාග් වේද පාඨවල ඇතුළත් විරිත් ආදියයි. සාග්වේදයේ ගායත්‍රී, උෂ්ණික, අනුෂ්ටුප්, බෘහතී, පංක්ති, ත්‍රිෂ්ටුප්, ජගති වැනි ඡන්දස් ආශ්‍රිත ව ප්‍රබන්ධිත අනුප්‍රාසාදී ලක්ෂණයන්ට අනුගත සුක්ත සිය ගණනක් දැක ගත හැකි ය.¹ ඓතිහාසික බ්‍රාහ්මණය වැනි පැරණි ග්‍රන්ථවලින් ද විවිධ විරිත්වලින් රචනා වී ඇති රසාත්මක වූ පද්‍ය හමුවෙයි. ඒ අතර ප්‍රහර්ෂිණි,

ප්‍රමිතාක්‍ෂර, වසන්තතිලකා, ශ්‍රේණික(අනුෂ්ට්‍රප්), ත්‍රිෂ්ට්‍රප් වැනි විරිත් දක්නට ලැබේ. එහෙත් කාව්‍යය වෙනම ම ශාස්ත්‍රයක් වශයෙන් වැඩි ඒ මේ පළමු අවස්ථාව වශයෙන් සැලකිය යුතු වනුයේ ක්‍රිස්තු පූර්ව දෙවන ශතවර්ෂයේ දී පමණ ලියැවී ඇතැයි විශ්වාස කෙරෙන පනඤ්ජලී ගේ මහාභාෂ්‍යයයි. පාණිනී ව්‍යාකරණයට භාෂ්‍යයක් වශයෙන් ලියා ඇති එම ග්‍රන්ථයේ ආර්යා, වක්ත්‍ර, විද්‍යන්මාලා, උපේන්ද්‍රවජ්‍රා, වංශස්ථවිල, දෝධක, තෝටක යනාදි වෘත්ත රාශියකින් ප්‍රබන්ධිත පද්‍ය 200කට අධික ප්‍රමාණයක් හමු වෙයි.² ඉතික්බිති සංස්කෘත කාව්‍යයේ වෘත්ත තව දුරටත් හැඩගැසීමෙහි ලා ප්‍රබල මෙහෙයක් ඉටු වූයේ පිංගල ගේ ඡන්දස් සූත්‍රයෙනි. පිංගල වැනි සෘෂිවරුන් විර කාව්‍යාදියේ උපයුක්ත සරල ශ්‍රේණික වෘත්තය ම දිගින් දිගට යොදා ගැනීම වෙනුවට විවිධ ක්‍රම අනුව ලඝු, ගුරු මාත්‍රා හා ගණ ගළපා තමා ගේ භාක්පස ලෝකයේ සත්ත්වයන් ගේ ගබ්ද විලාස හා ගමන් තාල අනුකරණය කරමින් විවිධ වෘත්ත ලක්ෂණ අත්හදා බලා තිබෙනු පෙනේ.³

සංස්කෘත ඡන්දස් ශාස්ත්‍රය සම්බන්ධ ව දිව්‍යමය වූ ප්‍රභවයක් පිළිබඳ මතවාද ග්‍රන්ථාන්තරයන්හි සඳහන් වෙයි. ආදියෙහි මෙහෙසුරු දෙවියා විසින් ස්වකීය ඤාණයෙන් නිෂ්පාදිත ඡන්දස් ශාස්ත්‍රය ඔහුගෙන් මහාබ්‍රහ්මයාටත්, මහාබ්‍රහ්මයාගෙන් සනත් කුමාරයාටත්, සනත් කුමාරයාගෙන් අගස්ති සෘෂිටත්, අගස්ති සෘෂිගෙන් බාහස්පතීටත්, බාහස්පතීගෙන් ශක්‍රයාටත්, ශක්‍රයාගෙන් අනන්තයාටත්, අනන්තයාගෙන් පිංගලාදීන්ටත් ලැබී ශිෂ්‍යයන් මාර්ගයෙන් ගණ, විරිත් ආදී ඡන්දස් ලක්ෂණ මනු ලොව ව්‍යාප්ත ව ඇති බව ඇතැම් වෘත්තරත්නාකර පිටපත්හි පරිශීෂ්ටයේ දැක්වෙන ශ්‍රේණිකයකින් පැවසේ.⁴

ක්‍රිස්තු පූර්ව අවධියට අයත් විය යුතු යැයි විද්වතුන් පෙන්වා දෙන නාට්‍ය ශාස්ත්‍රයෙහි අලංකාර පිළිබඳ ව මෙන් ම ඡන්දස් පිළිබඳ තොරතුරු ද සඳහන් වේ. එහි 14 වන අධ්‍යායයෙහි වෘත්ත දහතුන් කෝටි සතළිස් දෙලක්ෂ දහහතර දහස් හත්සිය හයක් (13,42,14706) සකස් කර ගත හැකි ආකාරය ද සවිස්තරාත්මක ව නිදර්ශන සහිත ව පෙන්වා දී තිබේ.⁶ ඡන්දස් ශාස්ත්‍රය සම්බන්ධ තොරතුරු නාට්‍ය ශාස්ත්‍රයෙහි ඉදිරිපත් කෙරෙනුයේ නාට්‍යයට

සම්බන්ධ අවශේෂ ක්‍ෂේත්‍රයන් පිළිබඳ පැහැදිලි කිරීමක් වශයෙනි. එහෙත් ඡන්දස වෙනම ම ශාස්ත්‍රයක් වශයෙන් ගෙන ඒ පිළිබඳ පෘථුල ව සාකච්ඡා කෙරුණු සංස්කෘත ග්‍රන්ථාවලියක් ද අලංකාර ශාස්ත්‍රයට සමගාමී ව බිහි ව තිබෙනු දක්නට පිළිවන. කේදාරභට්ටාචාර්යයන් ගේ වෘත්තරත්නාකරය සංස්කෘත සාහිත්‍යයේ එන විරිත් පිළිබඳ පැවසෙන ප්‍රකට ග්‍රන්ථයයි. එහි කාලය අවිනිශ්චිත ය. ඊට අමතර ව ගංගාදාස ගේ ඡන්දෝමඤ්ජරී වැනි ග්‍රන්ථවලින් ද සංස්කෘත ඡන්දස් සම්ප්‍රදායය පිළිබඳ තොරතුරු අනාවරණය කෙරේ.

නාට්‍ය ශාස්ත්‍රයේ දැක්වෙන ඡන්දස් විග්‍රහය

සංස්කෘත ඡන්දස් සම්ප්‍රදායය පිළිබඳ ව අධ්‍යයනයේ දී පිංගල ගේ ඡන්දස් සූත්‍රය, ගංගාදාස ගේ ඡන්දෝමඤ්ජරීය, කේදාරභට්ට ගේ වෘත්තරත්නාකරය යන මූලාශ්‍රය ප්‍රකට ව පවත්නා නමුදු හරතමුනි ගේ නාට්‍ය ශාස්ත්‍රය ද සංස්කෘත ඡන්දස් පිළිබඳ ව පැවසෙන ඉපැරණි ග්‍රන්ථයක් වශයෙන් වැදගත් වේ. ක්‍රිස්තු වර්ෂ දෙවන ශත වර්ෂයේ දී හෝ තෙවන ශතවර්ෂයේ දී හරත මුනිවරයා නාට්‍ය ශාස්ත්‍රය රචනා කොට ඇත්තේ නාට්‍ය කලාව පිළිබඳ උපදේශ ග්‍රන්ථයක් වශයෙන් වුවත් තදනුබද්ධ කාව්‍ය ශාස්ත්‍රයට සම්බන්ධ තොරතුරු විග්‍රහ කිරීමේ දී ඡන්දස් ශාස්ත්‍රය පිළිබඳ ව ද ප්‍රකාශ කොට තිබේ.

නාට්‍ය ශාස්ත්‍රයේ 14, 15 යන අධ්‍යායයන්හි ඡන්දස් පිළිබඳ මූලික තොරතුරු හා වෘත්ත පිළිබඳ විග්‍රහයක් අන්තර්ගත වේ. 14 වන අධ්‍යායයෙහි වාචිකාහිතයට සම්බන්ධ අක්ෂර, නාම, ආධ්‍යාත, උපසර්ග, නිපාත, තද්ධිත, සන්ධි, සමාසාදී ව්‍යාකරණ ලක්ෂණ විග්‍රහ කිරීමෙන් ඉක්බිති ව හරත මුනි ඡන්දස් විග්‍රහය වෙත එළඹෙයි. “වෘත්ත” යනු ඡන්දස්වලට අපර නාමයක් බැව් පවසන ඔහු නොයෙක් අර්ථ සහිත වර්ණයන්ගෙන් අලංකාර වූ පාද සතරකින් ඡන්දස් සමන්විත වන බව පවසයි.⁷ සම, විෂම, අර්ධ සම ලෙස වෘත්ත වර්ග තුනකි. පාද සතර ම එකිනෙකට සමාන වනුයේ සම වෘත්තයි. අර්ධසම වෘත්තවල දී පාද දෙක බැගින් එකිනෙකට සමාන වේ. විෂම වෘත්තවල දී පාද සතර එකිනෙකට අසමාන වේ. පාද දෙකක් සමාන වුවත් අනෙක් පාද දෙක විෂම ව යෙදී ඇති විරිත් අර්ධ විෂම වෘත්ත වශයෙන් හැඳින්වේ.⁸ පාදයක අක්ෂර ගණන අඩු-වැඩි නොවී

පවත්නා විරිත්, ඡන්දස් ශාස්ත්‍රයේ “සම්පත්” නමින් හැඳින්වේ.⁹ පාදයක අන්තර්ගත අක්ෂර සංඛ්‍යාව අනුව ඡන්දස් විසි හයකි.¹⁰ ඒකාක්ෂර ඡන්දස, ද්ව්‍යක්ෂර ඡන්දස, ත්‍ර්‍යක්ෂර ඡන්දස ආදී වශයෙනි.

නාට්‍යශාස්ත්‍රකරු ගණ හෙවත් ත්‍රික අට විග්‍රහ කිරීමෙන් අනතුරු ව ඒ ඒ ඡන්දසට අයත් වන ත්‍රික ගණන සාකච්ඡා කරයි. ත්‍රිකයක් යනු ලඝු හෝ ගුරු තුනකින් සමන්විත වන ඒකකයකි.¹¹ ලඝු යනු දීර්ඝ නොවන අක්ෂරයකි. දීර්ඝාක්ෂරයක්, ප්ලුතාක්ෂරයක්, සංයුක්තාක්ෂරයක්, අනුස්ථාවරය හෝ විසර්ගය සහිත අක්ෂරයක්, (ඇතැම් විටෙක) පාදයක අගට යෙදෙන ලඝු අක්ෂරයක් ගුරු අකුරක් ලෙස සැලකේ.¹² ක්‍රමික පද වෙන් කිරීමක් යන නමින් ද¹³ අර්ථයේ සමාප්තියක් දැක්වීම විරාම නමින් ද¹⁴ හැඳින්වේ.

14 වන අධ්‍යාය අවසානයේ දී නෂ්ට ප්‍රත්‍යය මගින්, ඡන්දසකට සම්බන්ධ විරිත සංඛ්‍යාත්මක ව දැක්වූ විට ඒ ඔස්සේ විරිත හඳුනා ගන්නා පිළිවෙළක්, උද්දීෂ්ට ප්‍රත්‍යය මගින්, විරිත දන්තා විට එය එම විරිත අයත් ඡන්දසෙහි කී වන විරිත දැයි සොයා ගන්නා පිළිවෙළක් පෙන්වා දී තිබේ.¹⁵ 15 වන අධ්‍යාය මුළුමනින් ම වෙන් ව ඇත්තේ ඒ එක් එක් ඡන්දස්වලට සම්බන්ධ විරිත් කිහිපයක් විග්‍රහ කිරීම සඳහා ය. නාට්‍යශාස්ත්‍රකරුවා දක්වන සමවෘත්ත හා ඒවායෙහි ගණ හා ලඝු-ගුරු යෙදීමත්, යනි යෙදෙන ආකාරයත් පහත පරිදි වේ. ගණය සම්පූර්ණ වීමෙන් ඉක්බිති ව අවසානයට ශේෂ වන ලඝු, ගුරු අක්ෂර “ල” හා “ග” යන ලෙසින් දක්වා ඇත. ලඝු හෝ ගුරු දෙකක් අවසානයට යෙදෙන තන්හි එම සංකේත ද්විත්ව කරනු ලැබේ.

අක්ෂර සයකින් යුක්ත වන ගායත්‍රී ඡන්දස යටතේ තනුමධ්‍යා(ත, ය), මකරක ශර්ෂා(ත, ය), මාලිනී(ර, ම), මාලති(ර, ර) යන විරිත් ද අක්ෂර සතකින් යුක්ත වන උෂ්ණික් ඡන්දස යටතේ උද්ධතා(ර, ස, ග /හෝ/ ස, ස, ග), හුමරමාලිකා(ත, ස, ග) යන විරිත් ද අක්ෂර අටකින් යුක්ත වන අනුෂ්ටප් ඡන්දස යටතේ සිංහලේඛා(ර, ජ, ගග /හෝ/ න, න, ගග), මත්තවේෂ්ටිත(ජ, ර, ලග), විද්‍යුන්මාලා(ම, ම, ගග), චිත්තවිලාසිත(ත, ජ, ගග) යන විරිත් ද අක්ෂර නවයකින් යුක්ත වන

බෘහතී ඡන්දස යටතේ මධුකරී(ත, න, ම) විරිත ද, අක්ෂර දහයකින් යුක්ත වන පංකතී ඡන්දස යටතේ උත්පලමාලිකා(ම, න, ය, ග), කුවලයමාලා(ම, න, ය, ග), ශිඛිසාරිණී(ර, ජ, ර, ජ) යන විරිත් ද, අක්ෂර එකොළොසකින් යුක්ත වන ත්‍රිෂ්ටප් ඡන්දස යටතේ දෝධක(භ, හ, හ, ගග, යනි තුනක් හෝ සතරක් යෙදේ.), මෝටක(ත, ජ, ජ, ලග), ඉන්ද්‍රවජ්‍රා(ත, ත, ජ, ගග), උපේන්ද්‍රවජ්‍රා(ජ, ත, ජ, ගග), රථෝද්ධත(ර, න, ර, ලග), ස්වාගතා(ර, න, බ, ගග), ශාලිනී(ම, ත, ත, ගග) යන විරිත් ද, අක්ෂර දොළොසකින් යුක්ත වන ජගතී ඡන්දස යටතේ තෝටක(ස, ස, ස, ස), කුමුදප්‍රභා(ර, ය, න, ය), කුමුදනිභා(ර, ය, න, ය /හෝ/ න, ය, ර, ය), වන්ද්‍රලේඛා(ම, ම, ය, ය), ප්‍රමිතාක්ෂරා(ස, ජ, ස, ස), වංශස්ත(ජ, ත, ජ, ර), හරිණප්ලත හෙවත් දුෆනවිලම්බ(ත, හ, හ, ර), කාමදක්තා(ත, න, ර, ය), අප්‍රමේයා හෙවත් භුජංගප්‍රයාත(ය, ය, ය, ය), පද්මිනී(ර, ර, ර, ර, අක්ෂර තුනෙන් තුනට යනි යෙදේ.), පුට(න, න, ම, ය, අක්ෂර අටකින් පර ව යනි යෙදේ.) යන විරිත් ද, අක්ෂර දහතුනකින් යුක්ත වන අතිජගතී ඡන්දස යටතේ ප්‍රභාවතී(ජ, හ, ස, ජ, ග, සතර වන අක්ෂරය අවසන යනි යෙදේ.), ප්‍රහර්ෂිණී(ම, න, ජ, ර, ග, අක්ෂර තුනකින් පර ව යනි යෙදේ.), මත්තමයුර(ම, ත, ය, ස, ග) යන විරිත් ද, අක්ෂර දහහතරකින් යුක්ත වන ශක්වරී ඡන්දස යටතේ වසන්තතිලකා(ත, හ, ජ, ජ, ගග), අසම්බධා(ම, ත, න, ස, ගග, මුල් අක්ෂර පහෙන් පසු යනි යෙදේ.), ශර්භා(ම, හ, න, ත, ගග) යන විරිත් ද, අක්ෂර පසළොස්කින් යුක්ත වන අතිශක්වරී ඡන්දස යටතේ නාන්දිමුඛී හෙවත් මාලිනී(ත, න, ම, ය, ය) විරිත ද, අක්ෂර සොළොසකින් යුක්ත වන අෂ්ටි ඡන්දස යටතේ ඉභලලිත(බ, ර, න, න, න, ග), ලලිතප්‍රවර(ය, ම, න, ස, ර, ග) යන විරිත් ද, අක්ෂර දහහතකින් යුක්ත වන අත්‍යෂ්ටි ඡන්දස යටතේ ශිඛරිණී(ය, ම, න, ස, බ, ලග, අක්ෂර සයකට පසු ව යනි යෙදේ.), වෘෂභවේෂ්ටිත(ත, ස, ම, ර, ස, ලග), ශ්‍රීධරා හෙවත් මන්දාක්‍රාන්තා(ම, හ, න, ත, ත, ගග, දස වන අක්ෂරයෙන් පර ව යනි යෙදේ.), වංශපත්‍රපතිත(බ, ර, න, බ, න, ලග), විලම්බිතගති(ජ, ස, ජ, ස, ය, ලග) යන විරිත් ද, අක්ෂර දහඅටකින් යුක්ත වන ධෘතී ඡන්දස යටතේ චිත්‍රලේඛා(ම, ත, න, ය, ය, ය) විරිත ද, අක්ෂර දහවයකින් යුක්ත වන අතිධෘතී ඡන්දස යටතේ ශාර්දූල වික්‍රීඩිත(ම, ස, ජ, ස, ත, ත, ග) විරිත ද අක්ෂර විස්සකින් යුක්ත වන කෘතී ඡන්දස යටතේ සුවදනා(ම, ර, හ, න, ය, හ, ලග) විරිත ද, අක්ෂර විසි එකකින් යුක්ත වන ප්‍රකෘතී ඡන්දස

යටතේ සුග්ධරා(ම, ර, හ, න, ය, ය, ය) විරිත ද, අක්ෂර විසිදෙකකින් යුක්ත වන ආකෘති ඡන්දස යටතේ මද්‍රක(හ, ර, න, ර, න, ර, න, ග) විරිත ද, අක්ෂර විසිතුනකින් යුක්ත වන විකෘති ඡන්දස යටතේ අශ්වලලිත(න, ජ, හ, ජ, හ, ජ, හ, ලග) විරිත ද, අක්ෂර විසිහතරකින් යුක්ත වන සංකෘති ඡන්දස යටතේ මේසමාලා(න, න, ර, ර, ර, ර, ර, ර) විරිත ද, අක්ෂර විසිපහකින් යුක්ත වන අතිකෘති ඡන්දස යටතේ ක්‍රොඤ්ඤ්ඵපදී(හ, ම, ස, හ, න, න, න, ග) විරිත ද, අක්ෂර විසිහයකින් යුක්ත වන උත්කෘති ඡන්දස යටතේ භුජංගවිජාමිහිත(ම, ම, න, න, න, න, ර, ල, ස, ලග) විරිත ද හරත මුනි ඉදිරිපත් කොට තිබේ.

මෙම ඡන්දස් අතුරින් අක්ෂර 6 සිට 12 දක්වා වන ඡන්දස් දිව්‍ය වෘත්ත නමින් ද අක්ෂර 13 සිට 19 දක්වා වන ඡන්දස් දිව්‍යෝත්තර වෘත්ත නමින් ද අක්ෂර 20 සිට 26 දක්වා වන වෘත්ත දිව්‍ය-මනුෂ්‍ය වෘත්ත නමින් ද හඳුන්වනු ලැබේ.¹⁶ පාදයක් අක්ෂර 26ට වැඩි විරිත් “මාලාවෘත්ත” යනුවෙන් හැඳින්වේ. සමවෘත්තවල ඉහත දක්වා ඇති ආකාරයට පාද සතර ම සමාන ව යෙදෙන නමුදු විෂම වෘත්තවල පාද සතර එකිනෙකට වෙනස් වන ලෙසින් ද අර්ධසම වෘත්තවල දී පද්‍යයේ පාද දෙක බැගින් සමාන ව යෙදෙන ලෙසින් ද පබදිනු ලැබේ.¹⁷ නාට්‍ය ශාස්ත්‍රයේ අර්ධසම වෘත්ත වශයෙන් දක්වා ඇත්තේ කේතුමතී(ස, ජ, ස, ග/හ, ර, න, ගග), අපරවක්ත්‍ර(න, න, ර, ලග/න, ජ, ජ, ර), පුෂ්පිතාග්‍රා(න, න, ර, ය/න, ජ, ජ, ර, ග) වැනි විරිත් ය. (ඉහත විරිත්වල 1, 3 යන පාදවල ගණ හා අක්ෂර යෙදෙන ආකාරය පළමු ව ද 2, 4 යන පාදවල ගණ හා අක්ෂර යෙදෙන ආකාරය දෙවනු ව ද දක්වා ඇත.)

සිංහල ගීතවල විද්‍යමාන වන සංස්කෘත ඡන්දස්

නාට්‍ය ශාස්ත්‍රයේ දැක්වෙන ඡන්දස් අතුරින් විරිතක් සකස් වීමට නම් අවම වශයෙන් අක්ෂර සයක් වත් තිබිය යුතු බව පෙනේ. අක්ෂර සයකින් යුක්ත වන ඡන්දස ගායනී ඡන්දස යනුවෙන් නාට්‍යශාස්ත්‍රකරු හඳුන්වා තිබේ. සුනිල් ආරියරත්න රචනා කළ “මගේ සඳ ඔබ” නම් ගීතයේ ස්ථායී කොටස ගායනී ඡන්දසට අනුව ජ, න යන ගණ පිළිවෙළ යෙදෙන සේ (| _ උ _ | _ _ _ |)¹⁸ රචනා වී ඇති ආකාරය දැක ගත හැකි වේ.

“මගේ සඳ ඔබ - මගේ සඳ ඔබ
එදා සඳ නොව - මෙදා සඳ ඔබ”¹⁹

රඹුකන සිද්ධාර්ථ හිමි රචනා කළ “හෙළා දහදිය” නම් ගීතයේ සෑම ගීත බණ්ඩයක් ම ආරම්භ වී ඇත්තේ ගායනී ඡන්දසට අනුරූප ව ජ, න යන ගණ පිළිවෙළ (| _ උ _ | _ _ _ |) යෙදෙන පරිද්දෙනි. “හෙළා දහදිය - ලබා කහවණු” “දයා දිය ගෙන - තෙමා හදවත” “සරා සඳ ලෙස - නිවා සරනැස”²⁰

අජන්තා රණසිංහ රචනා කළ “මල් ලියකම්” නම් ගීය ආරම්භ වනුයේ ගායනී ඡන්දසට අනුව පාදයකට බගණ දෙකක් (| උ _ _ | උ _ _ |) යෙදෙන පරිද්දෙනි. “මල් ලියකම් රැඳි - පෙම් සිතුවම් ඇඳි”²¹

ඔහු රචනා කළ “දරුවෝ ඇති අම්මාලා” නම් ගීයේ ස්ථායී කොටසේ ගායනී ඡන්දසට අනුරූප ව පාදයකට සගණ දෙක බැගින් (| _ _ උ | _ _ උ |) යෙදී ඇති අවස්ථාවක් මෙසේ ය. “හඬවා නෙත මා - සිත පාරනවා”²²

අජන්තා රණසිංහ රචනා කළ “මුව මුක්තාලතා” නම් ගීය ආරම්භ වනුයේ ගායනී ඡන්දසට අනුව ස, ර යන ගණ පිළිවෙළ (| _ _ උ | උ _ උ |) යෙදෙන පරිද්දෙනි. “මුව මුක්තා ලතා - පිපි හංසාංගතා”²³

අක්ෂර සතකින් යුක්ත වනුයේ උෂ්ණික් ඡන්දසයි. සුනිල් ආරියරත්න රචනා කළ “දෙවැනි බුදුන් ලෙස” නම් ගීතයේ ස්ථායී කොටස උෂ්ණික් ඡන්දසට අනුරූප ව න, ජ ගණ අවසානයේ ලස්වක්ෂරයක් යෙදෙන සේ (| _ _ _ | _ උ _ | _ |) ප්‍රබන්ධය වී තිබේ.

“දෙවැනි බුදුන් ලෙස - ලොව ම උවම් කළ
ලොවක පිදුම් ලද - ලොවට උතුම් ලද”²⁴

සුනිල් ආර්යරත්න රචනා කළ “මීනා” නම් ගීතයේ එන පහත ගී බණ්ඩයේ උෂ්ණික ඡන්දසට අනුරූප ව ස, ම යන ගණ අවසානයේ ගුරුක් වන පරිදි (| _ _ ට | ට ට ට | ට |) පාද යෙදී ඇත.

“ඔබ කෝවිල් එන්නෙත් නෑ - මට පන්සල් යන්නක් බෑ”²⁵

ඔහු රචනා කළ “ඔබෙන් තොර ලෝකයක් කොයිත් දෝ” නම් ගීයේ ස්ථායී කොටසේ එම ඡන්දසට අනුරූප ව ජගණ දෙකක් අවසානයට ගුරුක් යෙදී ඇත්තේ (| _ ට | _ ට | ට |) මෙසේ ය.

“ඔබෙන් තොර ලෝකයක් - ඔබෙන් තොර ගීතයක්
ඔබෙන් තොර මාවතක් - ඔබෙන් තොර ගීතයක්”²⁶

සුනිල් ආර්යරත්න රචනා කළ “පාට පාට ගීතයක්” නම් ගීයේ සහ අජන්තා රණසිංහ රචනා කළ “ප්‍රේමයේ ප්‍රදීපයේ” නම් ගීයේ ආරම්භක කොටසේ උෂ්ණික ඡන්දසට අනුරූප ව ර, ජ, ග යන පිළිවෙළ (| ට _ ට | _ ට _ | ට |) යෙදෙන සේ රචනා වී තිබේ.

“පාට පාට ගීතයක් - පාට පාට ලෝකයක්”²⁷
“ප්‍රේමයේ ප්‍රදීපයේ - වේදනා දුමාරයේ”²⁸

ඔහු රචනා කළ “සීතල දුරුතු මහේ” නම් ගීයේ දෙවන කොටසේ මුල් දෙපාදය බගණ දෙකක් අවසානයේ ගුරුක් යෙදෙන ලෙසත් (| ට _ _ | ට _ _ | ට |), සිව් වන කොටසේ මුල් දෙපාදය තගණයකින් හා නගණයකින් පර ව ගුරුක් යෙදෙන ලෙසත් (| ට ට ට | _ _ _ | ට |) උෂ්ණික ඡන්දසට අනුරූප ව රචනා කොට තිබේ.

“ආදර මල් පිපුණා - ආදර මල් වැරුණා”
“ඒ පෙම් සුවද ළයේ - තාමත් මතක තියේ”²⁹

ඔහු ප්‍රබන්ධය කළ “සිතක ගිනිදලු” නම් ගීයේ ප්‍රථම අන්තරා කොටසේ උෂ්ණික ඡන්දසට අනුරූප ව ය, ත ගණ අවසානයේ ගුරුක් යෙදී ඇත්තේ (| _ ට ට | ට ට _ | ට |) මෙසේ ය.

“මගේ පෙම් ආයාවනා - ඔබේ පෙම් ආරාධනා”³⁰

“ආශා නිරාශා මැවූ” නම් ගීතය ආරම්භයේ අජන්තා රණසිංහ උෂ්ණික ඡන්දසට අනුරූප ව තගණ දෙකක් අවසානයේ ගුරුක් යොදා ගෙන තිබෙනු (| ට ට _ | ට ට _ | ට |) දක්නට ලැබේ.

“ආශා නිරාශා මැවූ - ඇ ස්වඵන මායාවකි”³¹

ධර්මසිරි ගමගේ රචනා කළ “රැන ගිරා ජෝඩුවයි” නම් ගීයේ ස්ථායී කොටසේ මුල් දෙපෙළ උෂ්ණික ඡන්දසට අනුව බ, ත යන ගණ අවසානයේ ගුරුක් යෙදෙන පරිදි (| ට _ _ | ට ට _ | ට |) රචනා කොට තිබේ.

“රැන ගිරා ජෝඩුවයි - හාද වෙලා ආදරෙයි”³²

රඹුකන සිද්ධාර්ථ හිමි රචනා කළ “පිපෙනා මලකට” නම් ගීය ආරම්භ වනුයේ උෂ්ණික ඡන්දසට අනුව ස, න යන ගණ අවසානයේ ලඝුවක් (| _ _ ට | _ _ _ | _ |) යෙදෙන පරිද්දෙනි.

“පිපෙනා මලකට - ගලනා දොළකට - දැනෙනා බුදුගුණ.....”³³

ගීතනාත් කුඩලිගම රචනා කළ “එක ම දසුන” නම් ගීතයේ ස්ථායී කොටසෙහි, උෂ්ණික ඡන්දසට අනුරූප ව නගණ දෙකක් අවසානයට ලඝුවක් වන සේ (| _ _ _ | _ _ _ | _ |) පද යෙදී තිබේ.

“ඇසට රසඳුන - කනට රස දෙන - සිතට සුවදෙන - එක ම දසුන ය ඔබ ම පමණ ය.....”³⁴

අරිසෙන් අහුබුදු රචනා කළ “පුන් සඳ නැග එන්නේ” නම් ගීතය ආරම්භයේ උෂ්ණික ඡන්දසට අනුරූප ව බ, ස, ග යන පිළිවෙළ (| ට _ _ | _ _ ට | ට |) යෙදී ඇත.

“පුන්සඳ නැගැ එන්නේ - සිල් සුද ඉතිරෙන්නේ.....
පන්සල නැළෑවෙන්නේ”³⁵

ඔහු කුමාරතුංග මුනිදාස පිළිබඳ ව රචනා කළ “ගිය කල විමසා” නම් ගීය පාදයක් මාත්‍රා අටක් වන පියුමකර විරිතට අනුගත වන අතර ම උෂ්ණික ඡන්දසට අනුව නගණ දෙකක් අවසානයට ගුරුක් යෙදෙන පරිද්දෙන් (| _ _ _ | _ _ _ | ට |) ද ලියැවී තිබේ.

“ගිය කල විමසා - එන කල උදෙසා”
“සුරගුරු කළ දස් - හෙළ මුනි මුනිදස්”
“හටනට නිදහස් - අවියට සිය බස්”
“විසි වන සියවස් - මෙහෙයෙන අසදිස්”³⁶

ශ්‍රී වන්දුරන්ත මානවසිංහ “එදිරිල්ලේ රාළ” නම් ගීත නාටකයේ එදිරිල්ලේ රාළ ගේ ගායනයේ උෂ්ණික ඡන්දසට අනුරූප ව ස, න, ල යන අනුපිළිවෙළ (| _ _ | _ _ _ | _) යොදා ගෙන ඇති අවස්ථා කිහිපයක් මෙලෙසිනි.

“නැග එයි හදවත - අබිමන් ඔද තෙද”
“තවමත් සිරිලක - සිටිනා රැක ගෙන”
“කකියයි මගෙ හද - කකියයි මගෙ හද”³⁷

අනුෂ්ට්‍රප් ඡන්දස නම් වනුයේ පාදයක් අක්ෂර අටකින් යුක්ත වන ඡන්දසයි. සුනිල් ආරියරත්න රචනා කළ “මේ ජීවන ගංගාධාරයේ” නම් ගීතය අවසානයේ එන පහත ගීත බණ්ඩයෙහි ඊට අනුරූප ව ජ, න යන ගණ පිළිවෙළින් ඉක්බිති ව ලඝුවක් හා ගුරක් බැගින් (| _ _ | _ _ _ | _ _) යෙදී තිබේ.

“නැගී සිටිමු මිතුරේ - ගැටී මියෙමු මිතුරේ”³⁸

රඹුකන සිද්ධාර්ථ හිමි රචනා කළ “මිනිසා හදට ගියාලු” නම් ගීතයේ පළමු අන්තරා කොටසේ මුල් දෙපෙළ රචනා වී ඇත්තේ අනුෂ්ට්‍රප් ඡන්දසට අනුරූප ව ස, බ ගණ අවසානයට ගුරු දෙකක් (| _ _ | _ _ | _ _) යෙදෙන පරිද්දෙනි.

“මිනිසා දන් දෙනවාලු - දුගියා පින් දෙනවාලු”³⁹

අජන්තා රණසිංහ රචනා කළ “ආශා නිරාශා මැවූ” නම් ගීතයේ අන්තරා කොටසේ රචනා වී ඇත්තේ මෙම ඡන්දසට අනුරූප ව යගණ දෙකක් අවසානයේ ලඝුවක් හා ගුරක් (| _ _ | _ _ | _ _) යෙදෙන පරිද්දෙනි.

“දවලන්ත පෙම් මාරුතේ - ඇයයි ළං ව ඉන්නේ හිතේ
නිවලන්ත දුක් ජීවිතේ - ඇයයි නිල්ල මල්මාවතේ
තෙතේ හැංගි හැංගී ඉදී - සිතේ ස්වර්ණ යාතේ නිදී
මුවේ මන්දහාසේ දිදී - මගේ නින්ද ආයේ බිදී”⁴⁰

ඔහු රචනා කළ “අමා දම් පුරා” නම් ගීයේ ස්ථායී කොටසේ අග දෙපෙළ රචනා වී ඇත්තේ අනුෂ්ට්‍රප් ඡන්දසට අනුරූප ව ය, ර යන ගණ අවසානයට ගුරු දෙකක් (| _ _ | _ _ | _ _) යෙදෙන පරිද්දෙනි.

“පිරුවෝ බෝධි සම්භාරා - දිනුවෝ සෝර සංසාරා”⁴¹

ධර්මසිරි ගමගේ රචනා කළ “කුමරෙක් ඇවිදින” නම් ගීයේ ප්‍රථම අන්තරා කොටසේ මුල් දෙපෙළ අනුෂ්ට්‍රප් ඡන්දසට අනුරූප ව න, බ යන ගණ අවසානයේ ගුරු දෙකක් යෙදෙන සේ (| _ _ _ | _ _ | _ _) රචනා වී තිබේ.

“කුමර වංචල කාලේ - බඹර කිංකිණි රාවේ”⁴²

ප්‍රේමකීර්ති ද අල්විස් රචනා කළ “සද මිදුලට එනවා” නම් ගීයේ අන්තරා කොටසේ ආරම්භයේ අනුෂ්ට්‍රප් ඡන්දසට අනුරූප ව න, ස යන ගණවලින් ඉක්බිති ව ලඝුවක් හා ගුරක් (_ _ | _ _ _ | _ _) යෙදී තිබේ.

“ඇ ඉන්නෙ සද රේණුවේ - මා ඉන්නෙ මගෙ ලෝකයේ”
“පායන්ත යළි මේ ලෙසේ - පෑහෙන්ත මතු ජීවිතේ”⁴³

රඹුකන සිද්ධාර්ථ හිමි රචනා කළ “කිරිමල්ලී කිරි ඉල්ලා” නම් ගීයේ පළමු අන්තරා කොටස ආරම්භයේ අනුෂ්ට්‍රප් ඡන්දසට අනුරූප ව ජ, න යන ගණ අවසානයේ ලඝුවක් හා ගුරක් යෙදෙන පරිද්දෙන් (| _ _ | _ _ | _ _) රචනා කොට තිබේ.

“උඹේ ළඟත් මවිකිරි නෑ - මගේ ළඟත් මවිකිරි නෑ”⁴⁴

පාදයක් අක්ෂර නවයක් වන සේ යෙදෙනුයේ බාහනී ඡන්දස යි. කුමාරතුංග මුනිදාස රචනා කළ “වවුල් තොහුව” නම් ගීයේ ස්ථායී කොටස රචනා වී ඇත්තේ බාහනී ඡන්දසට අනුරූප ව ස, න, ය යන ගණ පිළිවෙළ (| _ _ | _ _ | _ _) යෙදෙන පරිද්දෙනි.

“සැරදේ වවුලු රජන්දේ - නිබදේ වවුලු රජන්දේ
රිසිදේ වවුලු රජන්දේ - පැහැදේ වවුලු රජන්දේ”⁴⁵

රඹුකන සිද්ධාර්ථ හිමි රචනා කළ “මිනිසා හදට ගියාලු” නම් ගීයේ මුල් දෙපෙළ රචනා වී ඇත්තේ ද ස, න, ය යන ගණ පිළිවෙළ යෙදෙන පරිද්දෙනි.

“මිනිසා හදට ගියාලු - මිනිසා පුදුම වුණාලු”⁴⁶

සුනිල් ආරියරත්න රචනා කළ “සංසාර සාගරේ ජීවිතේ යාත්‍රාව” ගීතයේ එන පහත ගීත බණ්ඩය බාහනී ඡන්දසට අනුරූප ව න, බ, ර යන ගණ පිළිවෙළින් (| _ _ | _ _ | _ _) යුක්ත වේ.

“ඔබ සොයා පදවන්නෙමි - ඔබ නිසා පදවන්නෙමි”⁴⁷

අජන්තා රණසිංහ රචනා කළ “කල්පනා ලොව මල් වනේ” නම් ගීතයේ අවසන් කොටසේ පළමු, දෙවන හා සිව් වන පාද රචනා වී ඇත්තේ බෞතී ඡන්දසට අනුව රගණයකින් පර ව සගණයක් හා යගණයක් (|_ _ _|_ _ _|_ _ _|) යෙදෙන පරිද්දෙනි.

“මා වටා සහසක් යුගත් පා - ඇ රුවින් පිළිරු මැවීලා
පාව යයි මුළු ජීවිතේ සුදු - මිදුමින් දැවටී එතීලා”⁴⁸

ඔහු රචනා කළ “හින් සැරේ ඔබ ආවා” නම් ගීතයේ බෞතී ඡන්දසට අනුව ප ව බ, ක, න යන ගණ පිළිවෙළ (|_ _ _|_ _ _|_ _ _|) යෙදී ඇති අවස්ථාවක් මෙසේ ය.

“මත් කොවුලත් ගීත නදින - සත් පියුමන් රේණු මතින”⁴⁹

“යාළුවේ හිනින් අඬන්නෙපා” නම් ගීතය ආරම්භයේ අජන්තා රණසිංහ බෞතී ඡන්දසට අනුව ප ව ර, ජ, ර යන ගණ පිළිවෙළ (|_ _ _|_ _ _|_ _ _|) යොදා ගෙන තිබේ.

“යාළුවේ හිනින් අඬන්නෙපා- මාළුවෝ තවත් ඉදී ජලේ”⁵⁰

ඔහු විසින් ලියන ලද “දෙපා වදිමි” නම් ගීතයේ අවසන් කොටසේ බෞතී ඡන්දසට අනුව බ, බ, ස යන ගණ පිළිවෙළ (|_ _ _|_ _ _|_ _ _|) යෙදී ඇත.

“සත් මහලින් මැදුරු ලබා - සත් රුවනින් ඉසුරු ලබා
සත් පතිනී බල මහිමෙන්...”⁵¹

යමුනා මාලිනී පෙරේරා රචනා කළ “බාලිකා විය” නම් ගීතය ආරම්භයේ බෞතී ඡන්දසට අනුව ප ව ර, ජ, න යන ගණ පිළිවෙළ (|_ _ _|_ _ _|_ _ _|) යෙදී තිබේ.

“කෝපි මල් සිනා සිරිවත - පා - නඟා වඩා පතපොත”⁵²

ඇය රචනා කළ “නුඹේ දායාදය” නම් ගීතයේ දෙවන අන්තරා කොටසේ මෙම ඡන්දසට අනුව ප ව ජ, බ, ස යන ගණ පිළිවෙළ (|_ _ _|_ _ _|_ _ _|) යෙදී තිබේ.

“ගහක් වුණා හොඳ හෙවණයි - ගහක් වුණා හොඳසිහිලයි
මලක් වුණා නුඹ සුවදයි - ගලක් වුණා හිතපුදුමයි”⁵³

පාදයක් අක්ෂර දහයකින් යුක්ත වනුයේ පංක්ති ඡන්දසයි. සුනිල් ආරියරත්න රචනා කළ “කවියා සහ පෙම්වතිය” නම් ගීතයේ එන පහත පද්‍ය පාදවල පංක්ති ඡන්දසට අනුරූප ව ජ, ර, ජ යන ගණ අවසානයේ ගුරුවක් බැගින් (|_ _ _|_ _ _|_ _ _|) යෙදී තිබේ.

“ඔබේ හඬින් නුරා දැහැන් බිදී - පහන් පැතුම් මගේ නුවන් සිඹී”
“සුසුම් සිහිල් පවන් ලෙසින් සිතා - ඔබේ විමන් වදිම් ලැගුම් සොයා”⁵⁴

අජන්තා රණසිංහ රචනා කළ “කුන්ද සමන් මල්” නම් ගීතයේ අන්තරා කොටසේ පංක්ති ඡන්දසට අනුරූප ව න, ජ, න ගණ අවසානයට ගුරක් යෙදෙන සේ (|_ _ _|_ _ _|_ _ _|) රචනා වී ඇත.

“හිමිදිරියේ පිපි මල සේ - ඔසරි පොටේ සුදු නෙරියේ - සිත
දැවටේ සිලි සිලියේ
මට නොදැනී මට අමතා - පටු නළලේ කියඹු ලතා - මුදු මුදු
සේ සැලෙන ලතා”⁵⁵

ඔහු රචනා කළ “සුදු මුතු මාල” නම් ගීතයේ අවසන් ගීත බණ්ඩය රචනා වී ඇත්තේ ද එකී ලඝු-ගුරු පිළිවෙළ ම යෙදෙන පරිද්දෙනි.

“කවඬි රටා ඇදී වෙරළේ - සිනිඳු සිතා රළ පෙරළේ
රුවැති ඔබේ මුව කමලේ - නෙතු ඉඟියෙන් සිතු සසැලේ”⁵⁶

ධර්මසිරි ගමගේ රචනා කළ “වන්දන ඇල්ලෙන් නාලා” නම් ගීතයේ අවසන් කොටසේ මුල් දෙපෙළ රචනා වී ඇත්තේ පංක්ති ඡන්දසට අනුව න, න, ස යන ගණ අවසානයට ගුරක් (|_ _ _|_ _ _|_ _ _|) යෙදෙන පරිද්දෙනි.

“එක කුසුමකි පිබි දෙන්නේ - එක වන බඹරෙකි ඉන්නේ
දෙබරුන් සේනා ඉන්නේ - වෙනසක් නෑ සිදු වන්නේ”⁵⁷

රඹුකන සිද්ධාර්ථ හිමි රචනා කළ “කඳුළු පැන්” නම් ගීතයේ පළමු අන්තරා කොටස ආරම්භයේ පංක්ති ඡන්දසට අනුරූප ව යගණ දෙකක් හා නගණයක් අවසානයේ ගුරක් (|_ _ _|_ _ _|_ _ _|) යෙදී තිබේ.

“සුසුම් වැල් සුසුම් වැල් ඔලොගුවක් - පැකුම් මල් පැකුම් මල් පළිගුවක්”⁵⁸

යමුනා මාලිනී පෙරේරා රචනා කළ “සමීද” නම් ගීයේ පාද වැඩි ප්‍රමාණයක් රචනා වී ඇත්තේ පංකති ඡන්දසට අනුරූප ව ජගණ දෙකක් හා බගණයක් අවසානයට ගුරක් බැගින් (|_ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ |) යෙදෙන පරිද්දෙනි.

“අනුන් හඬවා තැවුල් සඳවා - අවුල් අතරේ දනන් වෙසෙනා උනුන් හඬවා තමන් දිනවා - සුවේ සොයලා හඹා යනවා”⁵⁹

රත්න ශ්‍රී විජේසිංහ රචනා කළ “සඵ වඩන මැණිකේ” නම් ගීයේ ආරම්භක ගීත බණ්ඩයේ පංකති ඡන්දසට අනුරූප ව ස, ජ, ජ යන ගණ අවසානයට ගුරක් යෙදෙන සේ (|_ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ |) පාද බැඳ තිබේ.

“තන තමීදෙනා තන තානෙනා - සඵ සෝදනා මම ලොචිනා”⁶⁰

ත්‍රිෂ්ටුප් ඡන්දස නම් වනුයේ පාදයකට අක්ෂර එකොළස බැගින් යෙදෙන්නා වූ ඡන්දසයි. මෙම ඡන්දසට අයත් දෝධක විරිත සකස් වනුයේ බගණ තුනක් අවසානයට ගුරු දෙකක් වන සේ (|_ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ |) යෙදීමෙනි. අරිසෙන් අහුබුදු රචනා කළ “සක්විති කිත් රැස” නම් ගීය ආරම්භ වනුයේ එම විරිතෙනි.

“සක්විති කිත් රැස යුත් සිරි ලංකා - වික්මැති පුත් පෙළ ලත් සිරි ලංකා”⁶¹

සුනිල් ආරියරත්න රචනා කළ “නරසීහ ගාථා” නම් ගීය රචනා වී ඇත්තේ පාලි නරසීහ ගාථා පරිදි ම දෝධක විරිත අනුගමනය කරමිනි.

“පුත්සඳ වන් වුවනින් දිදුලන්නා - රන් සිවියෙන් පැහැයෙන් බබළන්නා

උත්තම කැත් කුල තාරපතින්දා - අන්න ඔබේ නරසිංහ පියාණන්”⁶²

ශ්‍රී වන්දරත්න මානවසිංහ රචනා කළ “වර්ෂ පුරාණය” ගීත නාටකයේ බාසුරු ගයන ගීතයේ එන පහත ගී දෙපෙළ දෝධක විරිතට අනුව ප්‍රබන්ධිත ය.

“කම්පිත ලම්බික කංචන මාලා - වංචල පීන පයෝධර ලීලා”⁶³

සුනිල් ආරියරත්න රචනා කළ “දිලේචි පායා හිරු ඇත ආසේ” නම් ගීය ත්‍රිෂ්ටුප් ඡන්දසට අනුව ජ, ත, ජ, ගග යන පිළිවෙළ යෙදීමෙන් සැකසෙන්නා වූ උපේන්ද්‍රවජ්‍රා නම් සිලෝ විරිතට අනුව (|_ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ |) රචනා වී තිබේ.

“දිලේචි පායා හිරු ඇත ආසේ - නගා තරංගා බැස යාවී ගංගා එසේ නමුත් ඇයි කඳුළක් ඇසේහී - කියන් මගේ ආදරණීය ලංකා...”⁶⁴

සුනිල් ආරියරත්න රචනා කළ “ගැටලු අපට ගැටලු නොවේ” නම් ගීතය එළසඳුස්ලකුණ දැක්වූ වසන් විරිතට අනුව රචනා කොට ඇති සේ ම එහි පළමු කොටසෙහි ත්‍රිෂ්ටුප් ඡන්දසට අනුරූප ව න’ගණ තුනකින් පර ව ලඝුවක් හා ගුරක් යෙදෙන පරිදි (|_ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ |) පද යෙදී ඇත.

“මුගුරු අපට මුගුරු නොවේ - පවුරු අපට පවුරු නොවේ යකුළු අපට යකුළු නොවේ - ගැටලු අපට ගැටලු නොවේ”⁶⁵

අජන්තා රණසිංහ රචනා කළ “රැ හදේ හේනකින් සීපද ඇහුණයි” නම් ගීතයේ ත්‍රිෂ්ටුප් ඡන්දසට අනුරූප ව රගණ දෙකක් හා බගණයක් අවසානයේ ගුරු දෙකක් යෙදෙන සේ (|_ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ |) රචනා වී ඇති ගීත බණ්ඩ දෙකක් දක්නට ලැබේ.

“මීරකින් කීවොතින් ගී කවි සින්දු - ආදරෙයි කෝල පෙම් රුබර ලන්දු පාඵවේ රැ දවල් කිම්ද තැවෙන්නේ - ගංගොඩින් කවුරු හෝ කැන්දන් එන්නේ”⁶⁶

ඔහු රචනා කළ “කුන්ද සමන් මල්” නම් ගීයේ ස්ථායී කොටස ත්‍රිෂ්ටුප් ඡන්දසට අනුරූප ව බ, ම, බ ගණ අවසානයට ගුරු දෙකක් යෙදෙන සේ (|_ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ |) රචනා වී ඇත.

“කුන්ද සමන් මල් මල් කැන්දු සිනාවා - කන්ද උඩින් පැයු වන්දු සිනාවා

නෙල්ලි කැලේ හැංගී ඉන්න කුමාරී - පින්ත පිපි සිතේ එන්න සිනාසී

රංචු බිඟුන් සේනා කැන්දු සිනාවා - පුංචි සමන් මල් රොන් බිංදු සිනාවා”⁶⁷

“දෙපා වදිම්” නම් ගීතයේ තුන් වන කොටස රචනා කිරීමේ දී ඔහු ත්‍රිෂ්ටුප් ඡන්දසට අනුරූප ව න, ජ, න යන ගණ අවසානයට ලඝු දෙකක් (| _ _ _ | _ _ | _ _ _ | _ _) යොදා ගෙන තිබේ.
 “සතර වරම් දෙවි තෙද කද - සතර අතින් නිති වැඩ හිඳ”⁶⁸

රඹුකන සිද්ධාර්ථ හිමි රචනා කළ “ලස්සන ලස්සන මල් සමනල්ලු” නම් ගීතයේ පළමු අන්තරා කොටස ආරම්භයේ ත්‍රිෂ්ටුප් ඡන්දසට අනුරූප ව බගණ දෙකක් හා සගණයක් අවසානයේ ගුරු දෙකක් (| _ _ | _ _ | _ _ | _ _) යෙදී තිබේ.
 “විල්තෙර ගංතෙර මලු උන් ඉන්නේ - මල් මත මල් පැණි මලු උන් බොන්නේ”⁶⁹

උන්වහන්සේ රචනා කළ “සුවදායක මහමෙව්නාවේ” නම් ගීයේ ස්ථායී කොටස අවසානයේ ත්‍රිෂ්ටුප් ඡන්දසට හා පාදයක් මාත්‍රා 14ක් වන මිණිමල් විරිතට අනුරූප ව ජ, න, න යන ගණ අවසානයේ ගුරු දෙකක් බැගින් (| _ _ | _ _ | _ _ | _ _) යෙදී ඇත.
 “සවන් සමිඳු මට පෙනුණාවේ - නිවන් සුවද මට දැනුණාවේ”⁷⁰

යමුනා මාලිනී පෙරේරා රචනා කළ “යථාර්ථය” නම් ගීයේ ස්ථායී කොටසෙහි ද ත්‍රිෂ්ටුප් ඡන්දසට හා පාදයක් මාත්‍රා 14ක් වන මිණිමල් විරිතට අනුරූප ව ජ, බ, න, ලග යන පිළිවෙල (| _ _ | _ _ | _ _ | _ _) යෙදී තිබේ.
 “සිතක් පුරා සෙනෙහස ගැලවත් - වතක් පුරා මදහස හෙලවත්
 රැසක් ළගින් හිඳ නිදි වැරුවත් - සඳක් වුණේ කවද ද තරුවක්”⁷¹

යමුනා මාලිනී පෙරේරා රචනා කළ “බාලිකා විය” නම් ගීයේ දෙවන අන්තරා කොටස ආරම්භයේ බෘහති ඡන්දසට අනුරූප ව න, ජ, න, ලල යන පිළිවෙල (| _ _ | _ _ | _ _ | _ _) යෙදී තිබේ.
 “නැණ වරමින් ඉගිල ඉගිල - පරතෙර තෙක් ඇදෙනු මිසක”⁷²

රත්න ශ්‍රී විජේසිංහ රචනා කළ “රිදී නංගියේ” නම් ගීයේ පළමු අන්තරා කොටසේ මුල් දෙපෙළෙහි ත්‍රිෂ්ටුප් ඡන්දසට අනුරූප

ව ජ, න, න, ලල යන පිළිවෙල (| _ _ | _ _ | _ _ | _ _) යෙදී තිබේ.
 “සලා පට සළුව බදවට - නැඟී කුරඟ ඔරු කද පිට”⁷³

ශ්‍රී වන්දරත්න මානවසිංහ රචනා කළ “එදිරිල්ලේ රාළ” නම් ගීත නාටකයේ එන පාදිලි ගයන ගීයෙහි ත්‍රිෂ්ටුප් ඡන්දසට අනුරූප ව ජ, ර, ර, ලග යන පිළිවෙල (| _ _ | _ _ | _ _ | _ _) යෙදී ඇත.
 “මහත් විකුම් බලේ පෑ නොයෙක් ලෙසේ - උසස් නමක් ලැබූ
 වීරයන් ලොවේ
 කුමක් නිසා වුවත් වාසියක් පතා - කපා මරා ලුවොත් සාපයේ
 ගැලෙයි.....”⁷⁴

ජගති ඡන්දස පාදයක් අක්ෂර දොළහකින් යුක්ත වේ. ගීතනාත් කුඩලිගම රචනා කළ “යොවුන් විය” නම් ගීතයේ දෙවන අන්තරා කොටස ආරම්භයේ ඊට අනුරූප ව පාදයකට බගණ දෙකක්, සගණයක් හා රගණයක් යෙදෙන සේ (| _ _ | _ _ | _ _ | _ _ | _ _) ප්‍රබන්ධය වී තිබේ.
 “මල් පිපුණා පෙනි සැලුණා ආ මගේ
 නෙත් කඳුළේ බොද වෙනවා දෝහැඟේ”⁷⁵

සුනිල් ආරියරත්න “හරියනකොට ඔහොම තමයි” වික්‍රපටයට රචනා කළ “පින පැදුණු දා” නම් ගීතයේ ස්ථායී කොටස අවසානයේ වසන් විරිත තුළ පැවතෙමින් අජටි ඡන්දසට අනුරූප ව න, ජ, න, ස යන ගණ පිළිවෙල (| _ _ | _ _ | _ _ | _ _) අනුගමනය කොට ඇත්තේ මෙසේ ය.
 “කොයි කොයි කුසුමෙන් බඹරු වහනවා
 කොයි කොයි බඹරෙන් පැණි උකුරනවා”⁷⁶

ඔහු රචනා කළ “ඔබයි රමා සඳ කිරණ ගන අන්ධකාචේ” නම් ගීයේ, ජගති ඡන්දසට අයත් විරිතක් වශයෙන් යගණ සතරක් එක් වී සැකසෙන්නා වූ අප්‍රමේයා (භූජංගප්‍රයාන) විරිත යෙදී ඇති අවස්ථාවක් මෙසේ ය.

“උදා වූ සුපෙම් දම් නුසුන් වී රැඳේවා
මගේ පුංචි ලෝකේ තැවුල් දුක් නොවේවා”⁷⁷

සුනිල් ආරියරත්න රචනා කළ “වලාවෙන් වලාවේ උදා කැන් ගලන්නේ” නම් ගීය ද ජගතී ඡන්දසට එන භූෂංග ප්‍රයාන විරිතට අනුව රචිත ය.

“වලාවෙන් වලාවේ උදා කැන් ගලන්නේ
ගුලාවෙන් ගුලාවේ සිනා මල් පිපෙන්නේ
ශිලාවෙන් ශිලාවේ රුවන් ගී රැඳෙන්නේ
තලාවෙන් තලාවේ රිදී රැල් ඇඳෙන්නේ.....”⁷⁸

“වසන්නේ නිදා හුන් යොවුන් කෝකිලාවන්” නම් ගීතය රචනා කිරීමේ දී ද ඔහු ජගතී ඡන්දසට අයත් අප්‍රමේයා හෙවත් භූෂංගප්‍රයාන වෘත්තය ම උපයුක්ත කොට ගෙන ඇත.

“වසන්නේ නිදා හුන් යොවුන් කෝකිලාවන්
ගයන්නේ සුපෙම් ගීත හේමන්තයේ දී
වසන්නේ ළපල්ලෙන් වැසී උන් කුසුම් කැන්
තටන්නේ පිපී දැන් හේමන්තයේ දී.....”⁷⁹

අක්ෂර දහතුනකින් යුක්ත වන ඡන්දස *අනිජගතී* නම් වෙයි. ධර්මසිරි ගමගේ රචනා කළ “මල් මද බිසව” නම් ගීතයේ ඊට අනුරූප ව බ, න, න, ස යන ගණ අවසානයට ගුරක් යෙදෙන සේ (|_ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ |) රචනා වී ඇති ගීත බණ්ඩයක් මෙසේ ය.

“නීල වරල පිට මැදට හෙළන්නේ - ආල වඩන ගමනකි ඇය යන්නේ”⁸⁰

සුනිල් ආරියරත්න රචනා කළ “පින් මද පුතුන්” නම් ගීතයේ එන පහත පාදද්වය අනිජගතී ඡන්දසට අනුරූප ව ජ, ස, න, ජ යන ගණ අවසානයේ ලසුවක් බැගින් යෙදෙන සේ (|_ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ |) රචනා වී ඇත.

“නුඹේ කඳුළකින් ලොව ම දකින්නෙමි
නුඹේ කෙදිරියෙන් ලොව ම අසන්නෙමි”⁸¹

ඔහු රචනා කළ “කවියා සහ පෙම්වතිය” නම් ගීතයේ එන පහත පද්‍ය පාදවල එකී ඡන්දසට අනුරූප ව න, න, න, ජ යන ගණ අවසානයේ ගුරුවක් බැගින් (|_ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ |) යෙදී තිබේ.

“සසර කතර මිහිර සොයා ඇදී - මලක විලක මහද ලැගුම් ගනී”
“කිවිද ඔබය නිරිඳු මනෝ ලෙනේ - ඔබට සෙවන සදම් මගේ පැලේ”⁸²

“වියෝ ගී” නම් ගීතයේ අන්තරා කොටස්වල ප්‍රථම පාදද්වය අනිජගතී ඡන්දසට අනුරූප ව ජ, ම, ර, ය යන ගණ අවසානයට ගුරක් යෙදෙන පරිද්දෙන් (|_ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ |) ඔහු රචනා කොට තිබේ.

“අතීතයේ මායා රූ කැසී බිඳීයාවී
අනාථ වූ මා දැසේ කතා නිමාවේවී”
“අනාගතේ සිනේ නෑ මෙදා සැබෑ වන්නේ
මිලාන වූ ආකාසේ අපේ පැතුම් පාවේ”⁸³

රඹුකන සිද්ධාර්ථ හිමි රචනා කළ “සසර දනව්වේ” නම් ගීතයේ පළමු අන්තරා කොටසේ අනිජගතී ඡන්දසට අනුරූප ව න, ජ, න, බ යන ගණ අවසානයේ ගුරක් ද (|_ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ |) දෙවන අන්තරා කොටසේ ස, න, ජ, න යන ගණ අවසානයේ ගුරක් ද (|_ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ |) යෙදී ඇති ආකාරය දැක ගත හැකි ය.

“දනිමි හැඳින්නෙමි ගුණ තුන් රුවනේ
සරම් සරන්නෙමි සදහම් අරණේ”⁸⁴
“මලකින් මලකට පාවෙන සුවදයි
සවනින් සවනට යාවෙන මිහිරයි”⁸⁵

අරිසෙන් අහුඹුදු රචනා කළ “ලක් බිමේ සෝවුරෝ” නම් ගීතයේ සියලු ම ගීත බණ්ඩවල පළමු, දෙවන හා සිව් වන පාද අනිජගතී ඡන්දසට අනුව ර, ජ, ර, ජ යන ගණ අවසානයට ගුරක් බැගින් යෙදෙන පරිද්දෙන් (|_ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ |) රචනා කොට තිබේ. තුන් වන පාදය රචනා වී ඇත්තේ පංක්තී

ඡන්දසට අනුව ර, ය, ජ යන ගණ අවසානයට ගුරක් (|_ _ _|_ _ _|_ _ _|_ _ _|) යෙදෙන පරිද්දෙනි.

“ආදියේ උදාර වීර ලක් පුතුන්ගේ ඒ
රීරි පෝර වූ පසින් අපින් උපන්න මෝ
මේ ඇඟක් අපේ - ලක් බිමැයි හැඟේ
ලක් පොළෝ කොටා වවා හැනෙමිහ ඒ පසේ

යෝද වැව් අපේ මුතුන්ගේ ඩාදියෙන් මැවී
මුදු සේ දිලේ පොළෝ තෙමා අමා නමා
ඒ රසෙන් යැපී - දැන් ඉතින් අපී
දෙව් ලොවක් මවමිහ මේ කයින් මැ ලක්දිවේ”⁸⁶

ඔහු රචනා කළ “සක්විති කිත් රැස” නම් ගීතයේ එළසදස්ලකුණ දක්වන පදක විරිතට හා හරතමුනි විග්‍රහ කරන අතිජගතී ඡන්දසට අනුරූප ව න, න, ස, ස, ග යන පිළිවෙළ (|_ _ _|_ _ _|_ _ _|_ _ _|) යෙදී ඇති අවස්ථාවක් මෙසේ ය.

“සසිරි අසිරි සිරිනි සිරි ලංකා - අමල කොමල ලලනී සිරි ලංකා
මිහිරි රුසිරි කුමරි සිරි ලංකා”⁸⁷

ශ්‍රී වන්දුරත්න මානවසිංහ රචනා කළ “අනංගායනය” ගීත නාටකය අවසානයේ එන සමූහ ගායනයේ අතිජගතී ඡන්දසට අනුරූප ව න, න, බ, ස, ග යන පිළිවෙළ (|_ _ _|_ _ _|_ _ _|_ _ _|) යෙදී ඇති අවස්ථාවක් මෙසේ ය.

“විදැහෙන රතු තොල් යුතු ව අමෝදා - මුව මඩුළු යැ මේ
පිපෙන සරෝජා”⁸⁸

ශක්වරී ඡන්දස අක්ෂර දහහතර බැගින් යුක්ත වන විරිත්වලින් සමන්විත වේ. සුනිල් ආරියරත්න රචනා කළ “සිහිනය මලක් උනොක්” නම් ගීතයේ ස්ථායී කොටස අවසානයේ අජටි ඡන්දසට අනුරූප ව ඡ, ත, න, න යන ගණ පිළිවෙළ අවසනට ලඝුවක් හා ගුරක් යෙදෙන සේ (|_ _ _|_ _ _|_ _ _|_ _ _|) ප්‍රබන්ධය වී ඇත්තේ මෙසේ ය.

“මලක් උණොක් ඒ මල ලොව රුවැනි මලයි
දොළක් උණොක් ඒ දොළ ලොව රුවැනි දොළයි”⁸⁹

ධර්මසිරි ගමගේ රචනා කළ “සූජා” නම් ගීතයේ පළමු අන්තරා කොටසේ මුල් දෙපෙළ ශක්වරී ඡන්දසට අනුරූප ව නගණ තුනකින් හා බගණයකින් පර ව ලඝුවක් හා ගුරක් යෙදෙන පරිද්දෙන් (|_ _ _|_ _ _|_ _ _|_ _ _|) රචනා වී ඇත.

“මහ මෙර වැනි බර සිතින් උසුලනා - කඳුළැලි සමුදුර නෙතින්
සඟවනා”⁹⁰

යමුනා මාලිනී පෙරේරා රචනා කළ “දුරස” නම් ගීතයේ පළමු අන්තරා කොටසේ එම ඡන්දසට අනුරූප ව ඡ, බ, න, න, ගල යන පිළිවෙළ (|_ _ _|_ _ _|_ _ _|_ _ _|) යෙදී ඇත්තේ මෙසේ ය.

“සඳක් වුණොත් සඳ තුරුලෙහි සහවුන්ය - විලක් වුණොත් විල
කළඹන තිසරුන්ය
මලක් වුණොත් මල වටකර බමරුන්ය - පෙමක් වුණොත්
උරුමය දුක සුසුමන්ය”⁹¹

සුනිල් සරත් පෙරේරා රචනා කළ “මෙයයි අපේ යුගේ” නම් ගීය උක්ත ශක්වරී ඡන්දසට අනුරූප ව ඡ, ර, ඡ, ර, ලග යන පිළිවෙළ යෙදුණු (|_ _ _|_ _ _|_ _ _|_ _ _|) පාදවලින් යුක්ත වේ.

“සුරංගනා රුවින් සැදී අනංග දෝණියන්
ගයන්නෙ ගී නැඟෙයි සියුම් හඬක් ගිතාරයෙන්
සිහින් සිනා තෙපුල් සරින් විරාමයක් නැඟී
සිතේ දුකක් ඉවත් ව යයි තැවුල් සුසුම් බිඳී.....”⁹²

අනිශක්වරී ඡන්දස අක්ෂර පසළොසකින් යුක්ත වන්නේ ය. සුප්‍රකට සිලෝ විරිතක් වන මාලිනී විරිත ද අයත් වනුයේ මෙම ඡන්දසට ය. න, න, ම, ය, ය යන ගණ පිළිවෙළ යෙදීමෙන් (|_ _ _|_ _ _|_ _ _|_ _ _|) නාන්දිමුඛි හෙවත් මාලිනී විරිත සැකසෙන අතර සුනිල් ආරියරත්න විසින් රචනා කරන ලද “ඔබ මට කුමුදෙක් මැයි” නම් ගීතය රචනා වී ඇත්තේ එම විරිතෙනි.

“ඔබ මට කුමුදෙක් මැයි ළා සදේ රැ පිපී ආ
 ඔබ මට ගඟුලෙක් මැයි සා පිපාසා නිවා ආ
 ඔබ මට පහතෙක් මැයි මාසෙ පෝදා දිලී ආ
 ඔබ මට පවනෙක් මැයි ගිම්සමේහි හමා ආ...”⁹³

යමුනා මාලිනී පෙරේරා රචනා කළ “සංකෘප්තිය” නම් ගීතය ආරම්භ වී ඇත්තේ අතිශයින් ජන්දසට අනුරූප ව නගණ සතරක් අවසානයට රගණයක් (|_ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ |) යෙදෙන පරිද්දෙනි.

“සඳට කැමති සඳ අකමැති තාරුකී - මලට කැමති මල අකමැති මාලිනී”⁹⁴

පාදයක් අක්ෂර දහසයක් වන සේ යෙදෙනුයේ අෂ්ටි ඡන්දස නම් වේ. සුනිල් ආරියරත්න රචනා කළ “අබිනික්මන” නම් ගීයේ ආරම්භක ගීත බණ්ඩයේ පළමු දෙපෙළ අෂ්ටි ඡන්දසට අනුරූප ව ජ, ස, න, බ, ජ යන ගණ අවසානයට ලඝුවක් යෙදෙන පරිද්දෙන් (|_ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ |) රචනා වී ඇත.

“උදාගිර උදාවන උදා හිරු නිදා ගෙන - උදා වන පුරා හඳ සරා සඳ නිදා ගෙන”⁹⁵

ඔහු රචනා කළ “මෙලොවින් ඉගිල්ලී” නම් ගීයේ ස්ථායී කොටසේ මුල් පේළි තුන අෂ්ටි ඡන්දසට අනුරූප ව පාදයකට නගණ පහක් හා ගුරක් යෙදෙන පරිද්දෙන් (|_ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ |) රචනා වී ඇත.

“වන මැද පතලක පතුළක නුදුටිමි - සයුරෙහි මුතුපර අතරෙහි නුදුටිමි
 ගජ කුඹු තල බිඳ ගජ මුතු කැට මැද - සොය සොයා ගියේ නෑ”⁹⁶

ශ්‍රී වන්දුරත්න මානවසිංහ රචනා කළ “සීතාවක රණගුරු” නම් ගීත නාටකයේ එන පහත ගීත බණ්ඩයේ මුල් දෙපෙළ අෂ්ටි ඡන්දසට අනුරූප ව ස, බ, ත, ජ, ජ, ග යන පිළිවෙළ යෙදෙන සේ (|_ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ |) රචනා වී තිබේ.

“අවිචාරයි අවිචාරයි මහවාසල මේ රටේ
 වැනසී යයි වැනසී යයි රට වැසියගෙ ජීවිතේ
 දෙවියනි මේ අපරාදේ කවදා කෙළවර වේදෝ”⁹⁷

රඹුකන සිද්ධාර්ථ හිමි රචනා කළ “රැ වුණා නවතිමු ද මේ නවාතැන් පොළේ” නම් ගීයේ ප්‍රථම අන්තරා කොටස ආරම්භයේ මෙම ඡන්දසට අනුරූප ව න, ස, න, බ, ජ, ග යන පිළිවෙළ යෙදෙන සේ (|_ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ |) ප්‍රබන්ධය වී ඇත්තේ මෙසේ ය.

“එක මුවක පෙම් කවිය මල්බරය ජීවිතේ
 තව මුවක දුක් කවිය ළතැවුල්ය ජීවිතේ”⁹⁸

අත්‍යාෂ්ටි ඡන්දස සකස් වනුයේ පාදයකට අක්ෂර දහහත බැගින් එක් වීමෙනි. සුප්‍රකට සිලෝ විරිතක් වන ශ්‍රීධරා (මන්දාක්‍රාන්තා) නම් විරිත අයත් වනුයේ ද මෙම ඡන්දසටයි. ම, බ, න, ත, ත, ගග යන පිළිවෙළ යෙදෙන සේ ද දස වන අක්ෂරයෙන් පර ව යනි යෙදෙන සේ ද කාව්‍යය ප්‍රබන්ධය කිරීමෙන් එම විරිත ලැබේ. කාලිදාස ගේ මේසද්‍ර්ශය ද රචනා වී ඇති එම විරිත නූතන ගීත ප්‍රබන්ධ අතර සුලබ ව හමු නොවූවක් දර්ශන රත්නායක ප්‍රබන්ධය කළ “දූත ගීතය” නම් සඳෙස් කව ලියැවී ඇත්තේ ද ඒ මුල් කොට ගනිමිනි.⁹⁹

සුනිල් ආරියරත්න විසින් රචනා කරන ලද “දොර කවුළු විවර කරන අරුණ උදයේ” නම් ගීතයේ ස්ථායී කොටස අත්‍යාෂ්ටි ඡන්දස ආශ්‍රයෙන් විරචිත ය. එහි විෂම පාද න, න, න, න, න, ලග යන පිළිවෙළින් ද (|_ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ |) සමපාද බ, න, ජ, න, න, ගග යන පිළිවෙළින් ද (|_ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ |) යුක්ත වෙයි.

“දොර කවුළු විවර කරන අරුණ උදයේ
 සීතල සුළඟ ඔබේ සුවඳ රැගෙන හමාවා
 නිදි යහන දෙනෙත නිසල කරන මොහොතේ
 රැ ගන අඳුර ඔබේ සිහින මසින සදාවා”¹⁰⁰

පාදයකට අක්ෂර දහඅට බැගින් යෙදෙනුයේ ධ්‍යානී ඡන්දස නමින් ද අක්ෂර දහවය බැගින් යෙදෙනුයේ අනිධ්‍යානී ඡන්දස නමින් ද හැඳින්වේ. යමුනා මාලිනී පෙරේරා රචනා කළ “ආදරය” නම් ගීයේ පළමු අන්තරා කොටසේ 1, 3, 4 යන පාද අනිධ්‍යානී ඡන්දසට අනුරූප ව ජගණ දෙකක්, බගණයක්, රගණයක්, නගණයක්,

ජගණයක් හා ගුරුකේ සෙදෙන පරිද්දෙන් (|_ _ | _ _ | _ _ | _ _ | _ _ | _ _ | _ _ | _ _ |) රචනා වී ඇත.

“නැගෙනයි උදයෙන් ගිලෙයි සයුරින් සැඟයි ඉරමල ආදරේ ඇදෙයි වරැණින් මැකෙයි සැණෙකින් දැනියි දේදුනු ආදරේ බලයි සැකයෙන් හඬයි රහසින් දැවෙයි තරුකැට ආදරේ සිනා සඟවන් හඬයි රහසින් රකියි සඳවන ආදරේ”¹⁰¹

ඇය රචනා කළ “කලුවර යහනට පුත්සද” නම් ගීයේ පළමු අන්තරා කොටසේ අතිශයින් ජන්දසට අනුරූප ව න, න, ත, බ, බ, ස, ග යන පිළිවෙල (|_ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ |) යෙදී තිබේ.

“සඳකට සඳ සේමා - සඳක් නැත රන් කඳ නුඹ සේමා රුවකට රුව සේමා - රුවක් නැත පින්බර රුව සේමා”¹⁰²

කෘති ජන්දසෙහි දී පාදයකට අක්ෂර විස්සක් බැගින් යෙදේ. සුනිල් ආරියරත්න රචනා කළ “ජාතියේ මළගම” යන ගීතයේ එන ආරම්භක පාදදේවයෙහි කෘති ජන්දසට අනුරූප ව ර, න, න, න, න, න, ලග යන ගණ පිළිවෙල අවසානයේ ලඝුවක් හා ගුරුක් බැගින් (|_ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ |) යෙදී තිබේ.

“ජාතියේ මළගමට ඔබට ද කරන ඇඳයුම මේ දේශයේ මළගමට ඔබට ද කරන ඇඳයුම මේ”¹⁰³

පාදයක් අක්ෂර විසි එකකින් යුක්ත වනුයේ ප්‍රකෘති ජන්දසයි. අජන්තා රණසිංහ රචනා කළ “තරු ඇරුන්දති” නම් ගීය ආරම්භ වනුයේ ප්‍රකෘති ජන්දසට අනුරූප ව න, ර, න, ර, න, ර, ස (|_ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ |) යන ගණ පිළිවෙල යෙදුණු පාදදේවයකිනි.

“තරු ඇරුන්දති මිණි පහන් නිවා දුර නිසොල්මනේ හිදිනා මඟ වනස්පති ලිය ලදල්ලකින් පිනි පොදක් සෙමෙන් සලනා”¹⁰⁴

ආකෘති ජන්දස අක්ෂර විසි දෙකකින් ද, විකෘති ජන්දස අක්ෂර විසි තුනකින් ද යුක්ත වේ. ධර්මසිරි ගමගේ රචනා කළ “ආදර පූජාසනේ” නම් ගීයේ ආරම්භක කොටස රචනා වී ඇත්තේ

විකෘති ජන්දසට අනුව බ, ත, ත, ය, ජ, ර, ජ යන ගණ අවසානයේ ගුරු දෙකක් (|_ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ |) යෙදෙන පරිද්දෙනි.

“ආදර පූජාසනේ ආදර පූජාසනේ ඔබයි මගේ කුසුම් කුමාරී ආදර පූජාසනේ අදර පූජාසනේ මමයි ඔබේ කුසුම් මනාලී”¹⁰⁵

ශ්‍රී වන්දරත්න මානවසිංහ රචනා කළ “සීතාවක රණගුරු” නම් ගීත නාටකය අවසානයේ එන පහත ගීය විකෘති ජන්දසට අනුරූප ව න, ජ, න, ජ, න, ජ, න, ලග යන පිළිවෙලින් (_ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ |) යුක්ත වෙයි.

“විජයතු රාජ විජයතු රාජ බල යස තේජ ලොව පතුරා මුළු මතු රාජ කුල දින රාජ ලෙස සුවිරාජ එක පැහැරා විජයතු රාජ සිහ මහ රාජ බල යස තේජ ලොව පතුරා රුපු ගජ රාජ මත සිහ රාජ බඳු දින රාජ කුල ඉසුරා”¹⁰⁶

සංකෘති ජන්දස අක්ෂර විසි හතරකින් ද, අනිකෘති ජන්දස අක්ෂර විසිපහකින් ද සමන්විත වන්නේ ය. සුනිල් ආරියරත්න රචනා කළ “පාට පාට ගීතයක්” නම් ගීයේ අන්තරා කොටසේ අතිකෘති ජන්දසට අනුව ර, ජ, ත, ර, ය, ජ, ර, ර, ල යන පිළිවෙල යෙදෙන පරිදි (|_ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ | _ _ _ |) රචිත ය.

“සිත රැ නිලමිබරේ පා වෙනා වලාකුළේ හැගි හැගි පායනා තාරකාව පාළු වේනනා ගගේ පාවෙනා නෙළුම් මලේ රේණුවේ සිනාසෙනා ගීතිකාව සෝක රාව රැල් බිදී වාලුකා තලේ හැචී සැමදා ලැගුම් සෙවූ වේදනාව දැස සේ සිනා සිසි රැ දිවා හදේ මැවූ සාරදාවකාශයේ මාලිගාව”¹⁰⁷

පාදයක් අක්ෂර විසිහයක් වනුයේ උන්කෘති ජන්දස නම් වේ. කුමාරතුංග මුනිදාස රචනා කළ “සුකොමල අකුරින්” නම් ගීයේ පාද එක් ව ලියා දක්වන කල උත්කෘති ජන්දසට අනුරූප ව න, න,

බ, න, ජ, න, ස, න, ලග යන පිළිවෙළ (|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|) ලැබේ.

“සුකොමළ අකුරින් බඳලොළ මිහිරින් තොප හළ බැහැරින් හෙළ බස’පේ

මහ විරු නිරිඳුන් මහ පිඩි කිවිඳුන් මහ යුද මිහිඳුන් හෙළ රැස්’පේ වට කළ සයුරින් සුලකළ අයුරින් ලො පතළ රුසිරින් හෙළ දෙස්’පේ

නොතබන අඩු තැන් නොපතන වැඩි තැන් නොලබන සම තැන් තෙරුවන’පේ”¹⁰⁸

පාදයක අක්ෂර සංඛ්‍යාව විසිහයට වඩා වැඩි වන විරින් හරහ මුනි හඳුන්වා ඇත්තේ “මාලා වෘත්ත” යන නාමයෙනි. සුනිල් ආර්යරත්න රචනා කළ “දෙවියන් විසින් දුන් පඬුරක් ලෙසින්” නම් ගීයේ අන්තරා කොටස දෙක එක් ව ලියා දැක් වූ කල අක්ෂර 29කින් යුක්ත වන මාලා වෘත්තයට අනුව ස, ජ, ජ, බ, ර, ත, බ, ර, ස, ලග යන පිළිවෙළ යෙදෙන සේ (|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|) රචනා වී ඇති බව පෙනේ.

“කළලේ උපන් කොඳ මල් කැලේ පොබයා සිහිල් පින්තෙන් දෙවූ තරිඳුන් ඔබයි ප්‍රියයාණනී රණබිම් වැදී සතුරන් දිනා වියවුල් නැසූ විජිතේ මගේ නිරිඳුන් ඔබයි ප්‍රියයාණනී”¹⁰⁹

ඔහු රචනා කළ “හත්තාන අඩවියේ” නම් ගීතයේ ස්ථායී කොටස අක්ෂර 33ක් වන මාලා වෘත්තයට අනුව ත, න, බ, න, න, න, ජ, ය, ත, බ, ස යන ගණ පිළිවෙළ යෙදෙන සේ (|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|) රචනා වී ඇත.

“හත්තාන අඩවියේ මැදුරු කුළුණු සුදු සඳළුතලා පිස මේ එන්නේ ප්‍රේමයේ සුවඳ නොවේ හත්තාන අඩවියේ කුසුම වදුළු කුරු සිරස නමා ගෙන මේ එන්නේ ප්‍රේමයේ සුවඳ නොවේ”¹¹⁰

යමුනා මාලිනී පෙරේරා රචනා කළ “පුරානිතය” නම් ගීතයේ පළමු අන්තරා කොටස රචනා වී ඇත්තේ පාදයක් අක්ෂර 35ක් වන මාලා වෘත්තයට අනුව බ, න, ජ, න, බ, න, ජ, න, ය, ර, ස යන ගණ අවසානයට ලඝුවක් හා ගුරක් (|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|) යෙදෙන පරිද්දෙනි.

“සාගරය මොන තරම් ගැඹුරු ද - සාගරය මොන තරම් සොඳුරු ද නොදත් බෝ මාළුවෝ - ඇත සාගරේ ආදරය මොන තරම් ගැඹුරු ද - ආදරය මොන තරම් සොඳුරු ද නොදත් බෝ පෙම්වතුන් - ඇත ලෝකයේ”¹¹¹

සමවාන්තවල දී ඉහත සඳහන් කොට ඇති බොහෝ නිදර්ශනවල දී මෙන් පාද සතර ම සමාන ව යෙදෙන නමුදු විෂම වෘත්තවල පාද සතර එකිනෙකට වෙනස් වන ලෙසින් ද අර්ධසම වෘත්තවල දී පද්‍යයේ පාද දෙක බැගින් සමාන ව යෙදෙන ලෙසින් ද පබදිනු ලැබේ. නාට්‍යශාස්ත්‍රයේ ද අර්ධසම වෘත්ත විග්‍රහ කෙරිණි. සුනිල් ආර්යරත්න ලියූ පහත ගීතයේ ආරම්භක ගීත කණ්ඩය අඩසම සිලෝ විරිතක් අනුව ලියැවී තිබේ. එහි විෂම පාද ත්‍රිෂ්ටුප් ඡන්දසට අනුව ස, ස, න, ලග යන ගණ හා ලඝු-ගුරු පිළිවෙළින් (|_ _|_ _|_ _|_ _|) ද සමපාද අනුෂ්ටුප් ඡන්දසට අනුව ස, ර, ගග යන පිළිවෙළින් (|_ _|_ _|_ _|_ _|) ද යුක්ත වේ.

“යුගයෙන් යුගයේ ඔබ දුටුවා - සසරේ තීර්ථ යාත්‍රාවේ වෙරළින් වෙරළේ ඔබ දුටුවා - සසරේ තීර්ථ යාත්‍රාවේ”¹¹²

සුනිල් ආර්යරත්න විසින් රචනා කරන ලද “පත් දුකින් අත් මිදේවා” නම් ගීතයේ ස්ථායී කොටස රචනා වී ඇත්තේ ශක්චරී හා උෂ්ණික් ඡන්දස් ඇසුරු කොට ගත් අඩසම විරිතකිනි. එහි විෂම පාද ර, න, බ, න යන ගණ පිළිවෙළ අවසානයේ යෙදෙන්නා වූ ගුරු දෙකකින් (|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|_ _|) ද, සමපාද රගණ දෙකකින් ඉක්බිති ව යෙදෙන්නා වූ ගුරකින් (|_ _|_ _|_ _|_ _|) ද යුක්ත වෙයි.

“සෙත් පිරිත් ගත වලා ගගනන මුදුන් වී - මෙත් සිතින් ලෝ බලාවා

ලත් නුවන් පල ලබා කඳුලැලි තුරන් වී - පක් දුකින් අත් මිදේවා”¹¹³

සුනිල් ආර්යරත්න ම “හුලවාලි” චිත්‍රපටයට රචනා කළ “කුලගෙදරින් දුම්බර කඳු වැටියේ” නම් ගීතයේ අන්තරා කොටස් රචනා කොට ඇත්තේ අඩසම සිලෝ විරිත් ඇසුරු කොට ගනිමිනි. පළමු අන්තරා කොටස විෂම පාද ත්‍රිෂ්ටුප් ඡන්දසට අනුව ස, ඡ, ඡ, ගග (|_ _ _|_ _ _|_ _ _|_ _ _|) යන පිළිවෙළින් හා සමපාද උෂ්ණික් ඡන්දසට අනුව ර, ක, ග (|_ _ _|_ _ _|_ _ _|) යන පිළිවෙළින් යෙදී ඇත.

“වන ලන්දෙ හැංගුණු මුණු පොඩ්ඩක් - කෝල වෙයි ගම්මණ්ඩියේ ගහ වැල් පිපී සුවදින් පිරිලා - පෙම් කෙළී වැව් කණ්ඩියේ”¹¹⁴

එහි දෙවන අන්තරා කොටසෙහි විෂම පාද ඡගති ඡන්දසට අනුව ස, ඡ, ඡ, බ යන පිළිවෙළින් (|_ _ _|_ _ _|_ _ _|_ _ _|_ _ _|) සහ සමපාද අනුෂ්ටුප් ඡන්දසට අනුරූප ව ර, ස, ලග (|_ _ _|_ _ _|_ _ _|_ _ _|) යන පිළිවෙළින් ද යුක්ත වෙයි.

“දඹ රත්තරං හැඩ දා සොදින් කළ - රූපයක් ඇඹුමක් වගෙයි ඔහෙ ඇස් වහක් නැත හෝ වහක් නැත - ආකභේ තරුවක් වගෙයි”¹¹⁵

අජන්තා රණසිංහ රචනා කළ “යාළුවේ හිනින් අඩන්තෙපා” නම් ගීයේ අන්තරා කොටස් රචනා වී ඇත්තේ අඩසම සිලෝ විරිත් අනුව ය. ඒවායේ පළමු හා දෙවන පාද උෂ්ණික් ඡන්දසට අනුරූප ව ර, ඡ, ග යන පිළිවෙළින් (|_ _ _|_ _ _|_ _ _|) ද තෙවන, සිව්වන පාද බහති ඡන්දසට අනුරූප ව ර, ඡ, ර යන පිළිවෙළින් (|_ _ _|_ _ _|_ _ _|) ද යුක්ත වෙයි.

“ලෝ උපන් දිනේ පටන් - ප්‍රේම වේදනා සුසුම් වැහි කුණාටු සීත මාරුතේ - යොවනේ නසාලු යාළුවේ සෑම ප්‍රේමවන්තයින් - රැ දිවා ගැලූ තෙතින් බිංදු බිංදු ඇත පාවෙලා - ඒ උදාර ආදරේ අමා”¹¹⁶

ධර්මසිරි ගමගේ රචනා කළ “වන්දන ඇල්ලෙන් නාලා” නම් ගීතයේ ආරම්භක ගීත බණ්ඩියේ පූර්වාර්ථය උෂ්ණික් ඡන්දසට අනුව බ, ම යන ගණ අවසානයට ගුරුක් යෙදෙන පරිද්දෙන් (|_ _

_ _|_ _ _|_ _ _|) ද අපරාර්ථය අනුෂ්ටුප් ඡන්දසට අනුව බ, ස යන ගණ අවසානයට ගුරු දෙකක් යෙදෙන පරිද්දෙන් (|_ _ _|_ _ _|_ _ _|_ _ _|) ද රචනා වී තිබේ.

“වන්දන ඇල්ලෙන් නාලා - අංජන මල් මී ගාලා හැංගුණ බඹරා ආවා - ලස්සන රහසක් කීවා”¹¹⁷

ඔහු රචනා කළ “මිටියාවනේ පිළිරුව” නම් ගීයේ ස්ථායී කොටස විෂම පාද අතිඡගති ඡන්දසට අනුරූප ව න, ය, න, ඡ යන ගණ අවසානයට ලඝුවක් යෙදෙන පරිද්දෙන් (|_ _ _|_ _ _|_ _ _|_ _ _|_ _ _|) ද සමපාද බහති ඡන්දසට අනුරූප ව ඡ, බ, ස යන ගණ යෙදෙන යෙදෙන පරිද්දෙන් (|_ _ _|_ _ _|_ _ _|_ _ _|_ _ _|) ද රචනා වී තිබේ.

“කළුවර නින්දෙන් අවදිව මා දුටු - උදෑසනයි ඔබ ළඳුනේ කළුවර යාමෙන් අවදිව මා දුටු - වසන්තයයි ඔබ ළඳුනේ”¹¹⁸

යමුනා මාලිනී පෙරේරා රචනා කළ “සමීද” නම් ගීයේ දෙවන අන්තරා කොටසේ පළමු දෙපෙළ පංක්ති ඡන්දසට අනුරූප ව ඡගණ දෙකක් හා බගණයක් අවසානයට ගුරුක් යෙදෙන පරිද්දෙන් (|_ _ _|_ _ _|_ _ _|_ _ _|) ද අග දෙපෙළ ත්‍රිෂ්ටුප් ඡන්දසට අනුරූප ව ඡගණ දෙකක් හා නගණයක් අවසානයට ලඝුවක් හා ගුරුක් යෙදෙන පරිද්දෙන් ද (|_ _ _|_ _ _|_ _ _|_ _ _|_ _ _|) රචනා වී තිබේ.

“තමන් සතු දේ හොඳින් වඩවා - උනුන් සතු දේ කඩා වඩවා තමන් කවුදැයි නොදැන දුවනා - ලැබූ දිවියේ අරුත නොදැනා”¹¹⁹

මේ ආකාරයට සංස්කෘත ශිලෝකවලට සමාන වූ ඡන්දස් ලක්ෂණ නූතන සිංහල ගේය කාව්‍යයන්හිදු දක්නට ලැබේ. ඡන්දස පිළිබඳ පෘථුල ව හැදෑරීමෙන් ලත් ශික්ෂණයට අනුව ශ්‍රී වන්දරත්න මානවසිංහ, සුනිල් ආර්යරත්න වැනි ගීත රචකයන් තම නිර්මාණවල අර්ථය හා රසය තීව්‍ර කෙරෙන සේ එවැනි ලක්ෂණ හිතාමතා ම එක් කර ගන්නට ඇති නමුදු ඒ පිළිබඳ එවැනි හැදෑරීමක් නොකළ ඇතැම් රචකයන් ගේ නිර්මාණවලට එබඳු සමානතා සහජයෙන් ම පිවිසෙන්නට ඇත. ඒ කෙසේ වුවත් ස්වභාව ධර්මයේ රිද්මයන් ආශ්‍රය කොට ගනිමින් සංස්කෘත ඡන්දස්කාරයන් බිහි කලා වූ ඇතැම්

කාව්‍යාකෘති නූතන ගීත රචකයන් ගේ ආකෘතිවලට ද සමාන වීමෙන් පැහැදිලි වනුයේ එක හා සමාන වූ රිද්මයන් යුගයෙන් යුගයට නවීකරණය වෙමින් පවතින බවයි. එබැවින් පොදුවේ ගත් කල සිංහලයේ දුර්ලභ ව යෙදෙනු ලැබූ කිව හැකි සකු සිලෝ විරිත් පවා සිංහල ගීත පිළිබඳ අධ්‍යයනයේදී වැදගත් වන ආකාරය මෙමගින් පැහැදිලි කොට ගත හැකි වේ.

ආන්තික සටහන්:

- 1 නාට්‍ය ශාස්ත්‍රය (II), වෝල්ටර් මාර්සිංහ පරිවර්තනය, ගොඩගේ, කොළඹ, 2004, පි. xv
- 2 තිලකසිරි, ජයදේව, සංස්කෘත සාහිත්‍යය, කොළඹ 1999, පි. 06
- 3 එම, පි. 07
- 4 වෘත්තරත්නාකරය, ශ්‍රී සීලස්කන්ධාභිධාන ස්ථවිර (සංස්.), විද්‍යාවිඥාන යන්ත්‍රාලය, අලුත්ගම, 1915, පි. 108
- 5 ඒකනායක, පුංචිබණ්ඩා, චිරන්තන සිංහල සාහිත්‍ය විචාර චින්තනයේ විකාසනය, කොළඹ, 1999, පි. 02
- 6 එම, පි. 144
- 7 නා. ශා. II., පි. 139
- 8 නා. ශා. II., පි. 187
- 9 නා. ශා. II., පි. 146
- 10 නා. ශා. II., පි. 139
- 11 නා. ශා. II., පි. 150
- 12 නා. ශා. II., පි. 144
- 13 නා. ශා. II., පි. 144
- 14 නා. ශා. II., පි. 147
- 15 නා. ශා. II., පි. 151-152
- 16 නා. ශා. II., පි. 148
- 17 නා. ශා. II., පි. 187-203
- 18 මෙම ලිපියේ ඡන්දස් ප්‍රස්තාර කොට ඇත්තේ සිංහල ක්‍රමයට අනුව ය. සංස්කෘතයේ දී ලසු-ගුරු හඳුන්වනුයේ එම සංකේත මාරු කොට ගනිමිනි.
- 19 ආරියරත්න, සුනිල්, නවාතැන්පොළ, ගොඩගේ, කොළඹ, 1999, පි. 43
- 20 සිද්ධාර්ථ හිමි, රඹුකන, සංසාරේ අපි, කොට්ටාව, 2005, පි. 100
- 21 හේරත්, සමන්ත සහ වෙන්තසිංහ, සමුද්‍ර, අජන්තා ගීතාවලී, ගොඩගේ, කොළඹ, 2002, පි. 198
- 22 එම, 2002, පි. 221
- 23 එම, පි. 301
- 24 ආරියරත්න, සුනිල්, නවාතැන්පොළ, ගොඩගේ, කොළඹ, 1999, පි. 64
- 25 ආරියරත්න, සුනිල්, ළා හිරු දහසක්, දයාවංශ ජයකොඩි, (වර්ෂ රහිතයි), පි. 42

- 26 ආරියරත්න, සුනිල්, තනි යහනේ දී, දයාවංශ ජයකොඩි සහ සමාගම, කොළඹ, 1981, පි. 88
- 27 මාලිනී, නන්දා, ගී තනු නිර්මාණ, ගොඩගේ, කොළඹ, 2001, පි. 29
- 28 හේරත්, සමන්ත සහ වෙන්තසිංහ, සමුද්‍ර, අජන්තා ගීතාවලී, ගොඩගේ, කොළඹ, 2002, පි. 126
- 29 එම, පි. 153
- 30 එම, පි. 220
- 31 එම, පි. 232
- 32 ගමගේ, ධර්මසිරි, සුළං කුරුල්ලෝ, ගොඩගේ, කොළඹ, 1989, පි. 46
- 33 සිද්ධාර්ථ හිමි, රඹුකන, සංසාරේ අපි, කොට්ටාව, 2005, පි. 124
- 34 කුඩලිගම, ගීතනාත්, සුළං කෝඩයක, තරංජී ප්‍රින්ටර්ස්, මහරගම, 1998, පි. 29
- 35 අනුබුදු, අරිසෙන්, අතු අගු දිලි වන මල්, ගොඩගේ, කොළඹ, 1987, පි. 36
- 36 එම, පි. 138
- 37 ආරියරත්න, සුනිල්, මානවසිංහ ගීත නිබන්ධ, රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව, 1991, පි. 179
- 38 ආරියරත්න, සුනිල්, නවාතැන්පොළ, ගොඩගේ, කොළඹ, 1999, පි. 88
- 39 සිද්ධාර්ථ හිමි, රඹුකන, සසර දනව්ව, කොට්ටාව, 2006, පි. 95
- 40 හේරත්, සමන්ත සහ වෙන්තසිංහ, සමුද්‍ර, අජන්තා ගීතාවලී, ගොඩගේ, කොළඹ, 2002, පි. 232
- 41 එම, පි. 257
- 42 ගමගේ, ධර්මසිරි, සුළං කුරුල්ලෝ, ගොඩගේ, කොළඹ, 1989, පි. 19
- 43 අල්විස්, ප්‍රේමකීර්ති ද, සිහින සතක්, ගොඩගේ, කොළඹ, 1998, පි. 56
- 44 සිද්ධාර්ථ හිමි, රඹුකන, සංසාරේ අපි, කොට්ටාව, 2005, පි. 91
- 45 ආරියරත්න, සුනිල්, මානවසිංහ ගීත නිබන්ධ, රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව, 1991, පි. 65
- 46 සිද්ධාර්ථ හිමි, රඹුකන, සසර දනව්ව, කොට්ටාව, 2006, පි. 95
- 47 ආරියරත්න, සුනිල්, නවාතැන්පොළ, ගොඩගේ, කොළඹ, 1999, පි. 75
- 48 හේරත්, සමන්ත සහ වෙන්තසිංහ, සමුද්‍ර, අජන්තා ගීතාවලී, ගොඩගේ, කොළඹ, 2002, පි. 119
- 49 එම, පි. 195
- 50 එම, පි. 223
- 51 එම, පි. 350
- 52 පෙරේරා, යමුනා මාලිනී, ආදරය සුන්දර වරදකි, සාර ප්‍රකාශන, කොට්ටාව, 2000, පි. 44
- 53 එම, පි. 78
- 54 ආරියරත්න, සුනිල්, ළා හිරු දහසක්, දයාවංශ ජයකොඩි, (වර්ෂ රහිතයි), පි. 31
- 55 හේරත්, සමන්ත සහ වෙන්තසිංහ, සමුද්‍ර, අජන්තා ගීතාවලී, ගොඩගේ, කොළඹ, 2002, පි. 250
- 56 එම, පි. 289
- 57 ගමගේ, ධර්මසිරි, සුළං කුරුල්ලෝ, ගොඩගේ, කොළඹ, 1989, පි. 20

58 සිද්ධාර්ථ හිමි, රඹුකන, සඳ තරු මල්, සුරස ප්‍රකාශනයෝ, කොළඹ, 2004, පි. 31

59 පෙරේරා, යමුනා මාලිනී, ආදරය සුන්දර වරදකි, සාර ප්‍රකාශන, කොට්ටාව, 2000, පි. 01

60 විජේසිංහ, රත්න ශ්‍රී, සුදු නෙළුම, ගොඩගේ, කොළඹ, 1993, පි. 24

61 අනුබුදු, අරිසෙන්, අතු අගැ දිළි වන මල්, ගොඩගේ, කොළඹ, 1987, පි. 34

62 ආරියරත්න, සුනිල්, තනි යහනේ දී, දයාවංශ ජයකොඩි සහ සමාගම, කොළඹ, 1981, පි. 68

63 ආරියරත්න, සුනිල්, මානවසිංහ ගීත නිබන්ධ, රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව, 1991, පි. 152

64 ආරියරත්න, සුනිල්, ළා හිරු දහසක්, දයාවංශ ජයකොඩි, (වර්ෂ රහිතයි), පි. 89

65 එම, පි. 49

66 හේරත්, සමන්ත සහ වෙන්තසිංහ, සමුද්‍ර, අජන්තා ගීතාවලී, ගොඩගේ, කොළඹ, 2002, පි. 215

67 එම, පි. 250

68 එම, පි. 350

69 සිද්ධාර්ථ හිමි, රඹුකන, සංසාරේ අපි, කොට්ටාව, 2005, පි. 52

70 එම, පි. 96

71 පෙරේරා, යමුනා මාලිනී, ආදරය සුන්දර වරදකි, සාර ප්‍රකාශන, කොට්ටාව, 2000, පි. 11

72 එම, පි. 44

73 විජේසිංහ, රත්න ශ්‍රී, ඉරබටු තරුව, ගොඩගේ, කොළඹ, 1998, පි. 92

74 ආරියරත්න, සුනිල්, මානවසිංහ ගීත නිබන්ධ, රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව, 1991, පි. 186

75 කුඩලිගම, ගීතනාත්, සුළං කෝඩියක, තරංජි ප්‍රින්ටර්ස්, මහරගම, 1998 පි. 66

76 ආරියරත්න, සුනිල්, ළා හිරු දහසක්, දයාවංශ ජයකොඩි, (වර්ෂ රහිතයි), පි. 85

77 ආරියරත්න, සුනිල්, තනි යහනේ දී, දයාවංශ ජයකොඩි සහ සමාගම, කොළඹ, 1981, පි. 17

78 ආරියරත්න, සුනිල්, ළා හිරු දහසක්, දයාවංශ ජයකොඩි, (වර්ෂ රහිතයි), පි. 39

79 ආරියරත්න, සුනිල්, තුටු පඬුරු, ගොඩගේ, කොළඹ, 1994, පි. 34

80 ගමගේ, ධර්මසිරි, සුළං කුරුල්ලෝ, ගොඩගේ, කොළඹ, 1989, පි. 58

81 ආරියරත්න, සුනිල්, නවාතැන්පොළ, ගොඩගේ, කොළඹ, 1999, පි. 74

82 ආරියරත්න, සුනිල්, ළා හිරු දහසක්, දයාවංශ ජයකොඩි, (වර්ෂ රහිතයි), පි. 31

83 ආරියරත්න, සුනිල්, තනි යහනේ දී, දයාවංශ ජයකොඩි සහ සමාගම, කොළඹ, 1981, පි. 25

84 සිද්ධාර්ථ හිමි, රඹුකන, සඳ තරු මල්, සුරස ප්‍රකාශනයෝ, කොළඹ, 2004, පි. 15

85 එම, පි. 15

86 අනුබුදු, අරිසෙන්, අතු අගැ දිළි වන මල්, ගොඩගේ, කොළඹ, 1987, පි. 31

87 අනුබුදු, අරිසෙන්, අතු අගැ දිළි වන මල්, ගොඩගේ, කොළඹ, 1987, පි. 34

88 ආරියරත්න, සුනිල්, මානවසිංහ ගීත නිබන්ධ, රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව, 1991, පි. 193

89 ආරියරත්න, සුනිල්, ළා හිරු දහසක්, දයාවංශ ජයකොඩි, (වර්ෂ රහිතයි), පි. 53

90 ගමගේ, ධර්මසිරි, සුළං කුරුල්ලෝ, ගොඩගේ, කොළඹ, 1989, පි. 51

91 පෙරේරා, යමුනා මාලිනී, ආදරය සුන්දර වරදකි, සාර ප්‍රකාශන, කොට්ටාව, 2000, පි. 56

92 පෙරේරා, සුනිල් සරත්, පද්ම තටාකය, දීපානී, නුගේගොඩ, 1985, පි. 82

93 ආරියරත්න, සුනිල්, තුටු පඬුරු, ගොඩගේ, කොළඹ, 1994, පි. 47

94 පෙරේරා, යමුනා මාලිනී, ආදරය සුන්දර වරදකි, සාර ප්‍රකාශන, කොට්ටාව, 2000, පි. 47

95 ආරියරත්න, සුනිල්, තනි යහනේ දී, දයාවංශ ජයකොඩි සහ සමාගම, කොළඹ, 1981, පි. 20

96 ආරියරත්න, සුනිල්, තනි යහනේ දී, දයාවංශ ජයකොඩි සහ සමාගම, කොළඹ, 1981, පි. 34

97 ආරියරත්න, සුනිල්, මානවසිංහ ගීත නිබන්ධ, රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව, 1991, පි. 156

98 සිද්ධාර්ථ හිමි, රඹුකන, සසර දනව්ව, කොට්ටාව, 2006, පි. 40

99 රත්නායක, දර්ශන, දූත ගීතය, එල්ලක්කල, 2004

100 ආරියරත්න, සුනිල්, තුටු පඬුරු, ගොඩගේ, කොළඹ, 1994, පි. 44

101 පෙරේරා, යමුනා මාලිනී, ආදරය සුන්දර වරදකි, සාර ප්‍රකාශන, කොට්ටාව, 2000, පි. 19

102 එම, පි. 76

103 ආරියරත්න, සුනිල්, නවාතැන්පොළ, ගොඩගේ, කොළඹ, 1999, පි. 76

104 හේරත්, සමන්ත සහ වෙන්තසිංහ, සමුද්‍ර, අජන්තා ගීතාවලී, ගොඩගේ, කොළඹ, 2002, පි. 291

105 ගමගේ, ධර්මසිරි, සුළං කුරුල්ලෝ, ගොඩගේ, කොළඹ, 1989, පි. 22

106 ආරියරත්න, සුනිල්, මානවසිංහ ගීත නිබන්ධ, රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව, 1991, පි. 163

107 මාලිනී, නන්දා, ගී තනු නිර්මාණ, ගොඩගේ, කොළඹ, 2001, පි. 29

108 ආරියරත්න, සුනිල්, මානවසිංහ ගීත නිබන්ධ, රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව, 1991, පි. 65

109 ආරියරත්න, සුනිල්, තුටු පඬුරු, ගොඩගේ, කොළඹ, 1994, පි. 79

110 එම, පි. 41

111 පෙරේරා, යමුනා මාලිනී, ආදරය සුන්දර වරදකි, සාර ප්‍රකාශන, කොට්ටාව, 2000, පි. 50

112 ආරියරත්න, සුනිල්, නවාතැන්පොළ, ගොඩගේ, කොළඹ, 1999, පි. 50

113 ආරියරත්න, සුනිල්, ළා හිරු දහසක්, දයාවංශ ජයකොඩි, (වර්ෂ රහිතයි), පි. 62

114 එම, පි. 92

115 එම, පි. 92

- 116 හේරත්, සමන්ත සහ වෙත්තසිංහ, සමුද්‍ර, අපන්තා ගීතාවලී, ගොඩගේ, කොළඹ, 2002, පි. 223
- 117 ගමගේ, ධර්මසිරි, සුළං කුරුල්ලෝ, ගොඩගේ, කොළඹ, 1989, පි. 33
- 118 එම, පි. 47
- 119 පෙරේරා, යමුනා මාලිනී, ආදරය සුන්දර වරදකි, සාර ප්‍රකාශන, කොට්ටාව, 2000, පි. 01

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ:

ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය:

- නාට්‍ය ශාස්ත්‍රය (ද්විතීය භාගය), වෝල්ටර් මාරසිංහ පරිවර්තනය, ගොඩගේ, කොළඹ, 2004.
- වෘත්තරත්නාකරය, ශ්‍රී සීලස්කන්ධානිධාන ස්ථවිර (සංස්.), විද්‍යාවිග්‍රහ යන්ත්‍රාලය, අලුත්ගම, 1915.

ද්විතීයික මූලාශ්‍රය:

- ඒකනයක, පුංචිබණ්ඩා, විරන්තන සිංහල සාහිත්‍ය විචාර වින්තනයේ විකාසනය, සමවර්ධන, කොළඹ, 1999.
- තිලකසිරි, ජයදේව, සංස්කෘත සාහිත්‍යය, ගොඩගේ, කොළඹ 1999.

නව නිර්මාණ:

- අල්විස්, ප්‍රේමකීර්ති ද, සිහින සතක්, ගොඩගේ, කොළඹ, 1998.
- අනුබුදු, අරිසෙන්, අතු අගැ දිළි වන මල්, ගොඩගේ, කොළඹ, 1987.
- ආරියරත්න, සුනිල්, තනි යහනේ දී, දයාවංශ ජයකොඩි සහ සමාගම, කොළඹ, 1981.
- ආරියරත්න, සුනිල්, කුටු පඬුරු, ගොඩගේ, කොළඹ, 1994.
- ආරියරත්න, සුනිල්, නවාතැන්පොළ, ගොඩගේ, කොළඹ, 1999.
- ආරියරත්න, සුනිල්, මානවසිංහ ගීත නිබන්ධ, රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව, 1991.
- ආරියරත්න, සුනිල්, ළා හිරු දහසක්, දයාවංශ ජයකොඩි, (වර්ෂ රහිතයි) කුඩලිගම, ගීතනාත්, සුළං කෝඩයක, තරංජි ප්‍රින්ටර්ස්, මහරගම, 1998.
- ගමගේ, ධර්මසිරි, සුළං කුරුල්ලෝ, ගොඩගේ, කොළඹ, 1989.
- පෙරේරා, යමුනා මාලිනී, ආදරය සුන්දර වරදකි, සාර ප්‍රකාශන, කොට්ටාව, 2000.
- පෙරේරා, සුනිල් සරත්, පද්ම තටාකය, දීපානී, නුගේගොඩ, 1985.
- මාලිනී, නන්දා, ගී තනු නිර්මාණ, ගොඩගේ, කොළඹ, 2001.
- රත්නායක, දර්ශන, දූත ගීතය, එල්ලක්කල, 2004.

- විජේසිංහ, රත්න ශ්‍රී, ඉරබටු තරුව, ගොඩගේ, කොළඹ, 1998.
- විජේසිංහ, රත්න ශ්‍රී, සුදු නෙළුම, ගොඩගේ, කොළඹ, 1993.
- සිද්ධාර්ථ හිමි, රඹුකන, සංසාරේ අපි, කොට්ටාව, 2005.
- සිද්ධාර්ථ හිමි, රඹුකන, සඳ තරු මල්, සුරස ප්‍රකාශකයෝ, කොළඹ, 2004.
- සිද්ධාර්ථ හිමි, රඹුකන, සසර දනව්ව, කොට්ටාව, 2006.
- හේරත්, සමන්ත සහ වෙත්තසිංහ, සමුද්‍ර, අපන්තා ගීතාවලී, ගොඩගේ, කොළඹ, 2002.